

Anders Lyngstad, Asbjørn Moen og
Dag-Inge Øien

Framdriftsrapporter fra tre myrprosjekter i 2011, med vekt på slåttemyrundersøkels- er i Trøndelag

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Vitenskapsmuseet
Botanisk notat 2011-5

Framdriftsrapporter fra tre myrprosjekter i 2011, med vekt på slåttemyrundersøkelser i Trøndelag

Anders Lyngstad, Asbjørn Moen og Dag-Inge Øien

NTNU Vitenskapsmuseet
Trondheim, desember 2011

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Vitenskapsmuseet, Botanisk notat presenterer botaniske rapporter for oppdrag o.l. og som trykkes i små opplag. Serien er uperiodisk, og antall numre varierer per år.

De fleste numrene blir lagt ut i pdf-format på Internettet, se <http://www.ntnu.no/vitenskapsmuseet>

Rapporten refereres som: Lyngstad, A., Moen, A. & Øien, D.-I. F Framdriftsrapporter fra tre myrprosjekter i 2011, med vekt på slåttemyrundersøkelser i Trøndelag – NTNU Vitensk.mus. Bot. Notat 2011-5: 1-43.

Forsidebilde: Slåttemyrlandskap i Føllingdalen, Kvamsfjellet, Steinkjer. Foto: A. Lyngstad 13.07.2011.

Notatet er trykt i 30 eksemplarer

ISBN 978-82-7126-937-1
ISSN 0804-0079

Forord og sammendrag

Gjennom arbeidet med den norske myrreservatplanen (hovedsakelig i åra 1969-1985) og forskning på myr har NTNU Vitenskapsmuseet skaffet materiale og kunnskap om myr som er etterspurt av naturforvaltningen. Foreliggende publikasjon er et opptrykk av upubliserte del- og framdriftsrapporter til DN og Fylkesmennene i Sør- og Nord-Trøndelag i 2011 i forbindelse med to bidragsprosjekt der hovedtema er økt kunnskap om myr i Norge.

Kunnskap om myr

Prosjektet "Kunnskap om myr" er et samarbeidsprosjekt mellom NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie (VM-SN) og Direktoratet for naturforvaltning (DN) i perioden 2011-2013. Prosjektet har som viktigste formål å øke kunnskapen om myr i Norge, med hovedvekt på tilstand, endringer og trusler. Prosjektleder hos VM-SN er Asbjørn Moen, og kontaktperson hos DN er Knut Simensen og Lise Hatten. Prosjektet er delt i tre delprosjekter:

1 Myrmaterialet ved VM-SN. Dette delprosjektet har som formål å oppgradere, sikre og bearbeide et omfattende materiale samlet inn gjennom arbeidet med den norske myrreservatplanen. Her inngår utvidelse og oppgradering av Myrbase (en database over myrlokaliteter opprettet på 1990-tallet), skanning av rapporter, notater og notisbøker. Materiale fra noen av de mange undersøkelsene med kartlegging av myr som er gjort ved VM-SN i andre sammenhenger etter 1985, og rapporter og notater fra personer fra andre institusjoner som var knyttet til myrplanregistreringene vil også bli inkludert.

2 Flybildematerialet. Skanning og tilgjengeliggjøring av flybilder som inneholder informasjon om myrene som er vernet, og dessuten andre lokaliteter med høy verneverdi. Bildene vil danne grunnlag for digitalisering av myrmassiv, inngrep og annen arealrelatert informasjon. Dette kan brukes for å kvantifisere endringer i myrene over tid, og særlig relevant i forbindelse med overvåking.

3 Slåttemyr. Dette delprosjektet har som formål å øke kunnskapen om slåttemyr generelt (som Utvalgt naturtype) og i ulike regioner, og med ulik vegetasjon. I dette ligger det videreutvikling av kriteriesett for verdivurdering og overvåking av slåttemyrer og prioritering av lokaliteter av slåttemyr i Norge som bør følges opp med skjøtsel og overvåking. En viktig målsetting er at et representativt utvalg av slåttemyrer skal skjøttes innen 2015. Videre vil dette delprosjektet bidra til å supplere og heve kvaliteten på informasjonen om lokaliteter som i dag ligger i Naturbase. Det vil være aktuelt å foreta noe supplerende kartlegging i dårlig dekte fylker og kommuner. Resultatene fra arbeidet vil gi viktige bidrag til forvaltningstiltak og skjøtsel, forskning, utvikling og overvåking knyttet til den utvalgte naturtypen slåttemyr til bruk for forvaltningen og allmennheten, som tillegg til handlingsplanen for slåttemark. Notat A er en kort framdriftsrapport for hele prosjektet, og ble levert til DN 01.12.2011. Notat B er et forslag til prioriterte slåttemyrlokaliteter i Midt-Norge basert på den kunnskapen vi sitter inne med per 31.12.2011.

Slåttemyrundersøkelser i Nord- og Sør-Trøndelag

De to prosjektene "Slåttemyrundersøkelser i Nord-Trøndelag" og "Slåttemyrundersøkelser i Sør-Trøndelag" har som hovedmål å sammenstille eksisterende kunnskap om slåttemyr i de to fylkene og foreta supplerende kartlegging i utvalgte områder. Prosjektene overlapper med delprosjekt 3 i "Kunnskap om myr" og gjennomføres i 2011-2012 med støtte fra Fylkesmennene i de to fylkene. Prosjektleder hos VM-SN er Asbjørn Moen, og kontaktpersoner hos Fylkesmennene er Therese Ruud (ST) og Gry Tveten Aune (NT).

Notat C og D gir beskrivelser av lokaliteter som ble oppsøkt i 2011 i henholdsvis Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag.

Trondheim, desember 2011

Asbjørn Moen, Anders Lyngstad og Dag-Inge Øien

Innhold

Forord og sammendrag.....	1
Innhold	2
A Framdriftsrapport for prosjektet "Kunnskap om myr" i 2011	3
B Forslag til prioriterte slåttemyrlokaliteter i Midt-Norge	6
C Registrering av slåttemyr i Sør-Trøndelag. Delrapport 2011	15
D Registrering av slåttemyr i Nord-Trøndelag. Delrapport 2011	24

A Framdriftsrapport for prosjektet "Kunnskap om myr" i 2011

Ref. nr. 11040048

Av Anders Lyngstad og Asbjørn Moen

NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie, 7491 Trondheim
1. desember 2011.

I samarbeid mellom Direktoratet for naturforvaltning (DN) og NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie (SN) ble prosjektet "Kunnskap om myr" startet opp i 2011. Prosjektet har tre deler. Endelig kontrakt ble signert 22.08.2011, og vårt arbeid startet etter dette. Vi har derfor måttet prioritere strengt i forhold til hvilke arbeidsoppgaver som gjøres i 2011, og hovedfokus har vært på delprosjekt 1 og 3.

Delprosjekt 1. Myrmaterialet

I løpet av høsten 2011 er Myrbase supplert med registreringer av lokalitetsinformasjon for 107 lokaliteter, og myrtypeinformasjon for 257 lokaliteter. Alt i alt ligger det nå inne informasjon om 781 lokaliteter i Myrbase (tabell 1). Vi har lagt vekt på å få registrert myrlokalitetene i Vestlandsfylkene, dette er prioritert med tanke på arbeidet som pågår med handlingsplan for kystmyr. Tabell 1 gir en fylkesvis oversikt over antallet lokaliteter med registreringer av ulike typer informasjon, og i hvor stor grad informasjonen er registrert i myrbasen per 01.12.2011. Lokalitetsinformasjon omfatter navn, UTM, kartblad o.l., med myrtypeinformasjon menes typer myrmasiv (hydromorfologiske typer), myrstruktur m.m., samt økologi og vegetasjon.

Tabell 1. Oversikt over antall myrlokaliteter per fylke (kun Sør-Norge) med registrert informasjon på A4-skjema og datakort (primærmateriale), og myrlokaliteter lagt inn i myrbasen med registrert lokalitetsinformasjon og myrtypeinformasjon.

Fylke	Antall lokaliteter på A4-skjema	Antall lokaliteter på datakort	Registrert lokalitetsinformasjon	Registrert myrtypeinformasjon
Østfold	25+5	25+5	12	0
Akershus og Oslo	41	41	22	0
Hedmark	77+1	77	78	31
Oppland	53	52	3	0
Buskerud	63	63	2	0
Vestfold	44	44	6	0
Telemark	27	27	5	0
Aust-Agder	29+21+24	50+24	50	50
Vest-Agder	33+8	33+8	33	33
Rogaland	50	50	50	50
Hordaland	36	36	36	24
Sogn og Fjordane	78+15	78+14+9+18	103	101
Møre og Romsdal	114+35+32	114	114	114
Sør-Trøndelag	127+30+15	128	130	124
Nord-Trøndelag	132+42+44	132	137	137
Sum	945 - 1196	945 - 1023	781	664

De fleste lokalitetene har flere typer myrmasiv representert, og det samla antallet forekomster av de ulike typene myrmasiv er derfor betydelig høyere enn antallet lokaliteter. De fleste lokaliteter i fylkene langs kysten fra og med Aust-Agder til Nord-Trøndelag har fullstendige registreringer av

myrtype- og lokalitetsinformasjon, unntaket er 12 lokaliteter i Hordaland, to i Sogn og Fjordane og seks i Sør-Trøndelag. For Hedmark er det registrert lokalitetsinformasjon for alle lokaliteter, og i tillegg myrtypeinformasjon for 31 lokaliteter, vesentlig lokaliteter med typisk høgmyr. For fylkene Østfold, Akershus (inkl. Oslo), Telemark, Buskerud, Vestfold og Oppland er det registrert lokalitetsinformasjon på en del lokaliteter. Samla har 117 av lokalitetene i basen kun lokalitetsinformasjon, mens 664 har både lokalitets- og myrtypeinformasjon (tabell 1).

I samarbeid med NTNU Universitetsbiblioteket er det gjort avtale om å skanne feltbøker og eldre myrrapporter som ikke er publisert i NTNU Vitenskapsmuseets rapportserier. De skannede dokumentene lagres slik at det er enkelt å finne fram i materialet, og hovedmålet med arbeidet er å sikre dette primærmaterialet for ettertiden. Det legges imidlertid vekt på å organisere dataene slik at det på et senere tidspunkt vil være enkelt å merke (tagge) informasjon som for eksempel lokalitetsnavn, fylke og kommune. Universitetsbiblioteket regner med å få skannet materialet i 2011 eller seinest tidlig vinter 2012 (ref. seksjonssjef Stein Johansen).

Myrmaterialet ble i 2011 brukt aktivt i forbindelse med utarbeidelsen av "Faglig grunnlag til handlingsplan for høgmyr i innlandet (typisk høgmyr)" som nå er publisert som rapport 2011-3 i vår rapportserie.

Delprosjekt 2. Flybildematerialet

Arbeid med dette delprosjektet starter for alvor i 2012. I 2011 har vi inngått samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark om et bidragsprosjekt som tematisk ligger nært delprosjekt 2. "Hedmarksprosjektet" er en oppfølging av handlingsplan for høgmyr i innlandet (se over), og går ut på å identifisere og klassifisere typisk høgmyr ut fra flybilder, samt å vise utvikling i myrlokaliteter over tid. Vi ser delprosjekt 2 i "Kunnskap om myr" og "Hedmarksprosjektet" i sammenheng, dette åpner muligheten for å ta i bruk flybildematerialet ved SN på nye måter.

Delprosjekt 3. Slåttemyr

Arbeidet med delprosjekt 3 er delt i fem punkter:

1. Sammenstilling av eksisterende kunnskap om rikmyr og slåttemyr i Sør-Norge
2. Videreutvikle kriteriesett for verdivurdering og overvåking av slåttemyrer
3. Supplerende kartlegging i utvalgte områder/regioner
4. Utarbeide et representativt utvalg av prioriterte slåttemyrer i Sør-Norge, inklusive digitalisering av arealegenskaper og dokumentasjon og kriterier, - i 2011 gjøres det for Midt-Norge. Kriterier for det representative utvalget skal dokumenteres
5. Slåttemyr i Nord-Norge, utarbeiding av prosjektbeskrivelse i 2013 for gjennomføring.

Det har i 2011 vært stor aktivitet på flere ulike prosjekter knytta til slåttemyr. Alle disse er relevante for "Kunnskap om myr", og i tillegg til det som går direkte på "Kunnskap om myr" summerer vi her noen resultater fra andre prosjekter som kommer "Kunnskap om myr" til gode.

For noen dager siden ble artikkelen "Boreal rich fen formerly used for haymaking" akseptert for publisering i Nordic Journal of Botany. Denne artikkelen beskriver vegetasjonen i boreale slåttemyrer basert på data fra langtidsstudiene i Sølendet og Tågdalen naturreservater. Høsten 2011 har arbeidet med denne artikkelen vært en del av egeninnsatsen fra SN i "Kunnskap om myr". Arbeidet kommer inn under punkt 1.

Slåttemyr er vurdert (av oss) i flere utredninger de siste åra, og delvis uten at grunnlagsmaterialet er lett tilgjengelig. Dette gjelder blant annet "Naturfaglig evaluering av norske verneområder" og "Norsk rødliste for naturtyper". "Kunnskap om myr" har gitt oss mulighet til å videreføre dette arbeidet, og vi har nå stilt sammen materialet fra disse prosjektene. Resultatet er nå i trykk som et nummer i vår notatserie, med tittelen "Faktaark fra to prosjekter med vurdering av truet status og vernestatus for

våtmark (myr og kilde) i Norge". Arbeidet kommer inn under punkt 1, men er i tillegg relevant for punkt 2.

Kriterier for verdivurdering har blitt gjort (av oss) i forbindelse med blant annet myrreservatplanen, arbeid med bevaringsmål og rødlista for truede vegetasjonstyper. Med utgangspunkt i grunnlaget vi har fra disse prosjektene arbeider vi nå med en helhetlig vurdering av hvilke kriterier som bør ligge til grunn for valg av slåttemyrlokaliteter for overvåking og skjøtsel. Arbeidet faller inn under punkt 2.

Supplerende kartlegging av slåttemyrer vil naturlig nok måtte vente til feltsesongen 2012 og 2013, men resultater fra årets kartlegging av slåttemyr i Nord- og Sør-Trøndelag er relevant for dette punktet. Vi har særlig brukt myrmaterialet ved SN (inkl. myrrapporter), navn på kart, geologiske kart, ortofoto, lokalhistoriske kilder og informasjon fra grunneiere og forvaltning for å identifisere områder med mulig interessante slåttemyrer, og erfaringene med framgangsmåten er positive. Dette viser at det er mulig å finne de gode slåttemyrene. Samtidig viser det også at sjøl i de godt undersøkte Trøndelagsfylkene er det mange fine slåttemyrlokaliteter som ikke har vært registrert tidligere. Dette er et venta resultat siden tidligere slåttemyr dekker enorme arealer. Målretta kartlegging for å identifisere de viktigste slåttemyrene er arbeidskrevende, men gir gode resultater.

For å svare godt på punkt 4 må resultater fra punkt 2 og 3 ligge til grunn. Vi er midt i prosessen med å utarbeide et representativt utvalg av prioriterte slåttemyrer i Midt-Norge, og vil ikke komme med en liste før vi har gått skikkelig gjennom det tilgjengelige datamaterialet, inklusive lokaliteter oppsøkt i feltsesongen 2011.

Når det gjelder det siste punktet om utarbeidelse av prosjektbeskrivelse for identifisering og kartlegging av slåttemyrer i Nord-Norge vil dette gjøres først i 2013.

B Forslag til prioriterte slåtteområder i Midt-Norge

av Dag-Inge Øien, Anders Lyngstad og Asbjørn Moen

NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie, 7491 Trondheim
22.12.2011

1 Innledning

I det tradisjonelle jordbruket i Norge var det tilgangen på vinterfôr som begrenset husdyrholdet, og fram til for 100 år siden var en avhengig av utmarkene. Myrer og engskoger utgjorde de viktigste slåttearealene i de fleste dalførene. Myrer med bra produksjon ble slått annethvert år, mens myrer med mindre produksjon ble slått med flere års mellomrom. Rike og ekstremrike myrer er særlig produktive, og med en stor andel urter ga dette godt fôr. Graset ble slått med ljà og satt i stakk eller oppbevart i løer, og høyet ble fraktet ned til garden på vinterstid med hest og slede. Utmarksslåtten har hatt stort omfang i Trøndelag, og den første jordbrukstillingen fra 1907 viser at det i Trøndelagsfylkene var 526 km² med utmarksslått. Dette utgjør ca. 2 % av det totale landarealet. En regner at omfanget av utmarksslåtten var størst i siste halvdel av 1800-tallet. I forhold til den maksimale utnyttningen mens driften var på topp er nok oppgavene fra 1907 også for låge pga. at bøndene av skattemessige grunner oppga for låge tall.

Ved NTNU Vitenskapsmuseet har vi arbeidet med botaniske studier av slåttepåvirket vegetasjon i utmark i mer enn 30 år i to referanseområder i Midt-Norge. Dette gjelder slåtteområder på Nordmarka, Nordmøre (hovedsakelig innen Tågdalen naturreservat, Surnadal) og myr- og engvegetasjon på Sølendet naturreservat, Røros. I disse områdene er det årlig drevet eksperimentell skjøtsel med slått, jf. Moen (1989, 1990, 1999, 2000), Moen & Øien (1998) og Øien & Moen (2006). Det henvises også til rapporter fra andre undersøkelser vi har gjennomført i Nord-Trøndelag de senere årene; fra undersøkelser av slåtteområder i Øvre Forra-området (Øien et al. 1997, Øien & Moen 2007) og i Snåsa og Verdal (Nilsen et al. 1997), og til slåtteomr- og setervollundersøkelser fra Oppgården i Lierne (Nilsen & Moen 2000). I de nevnte publikasjonene finnes mer utførlige beskrivelser av metoder, planteliv med mer.

Dette notatet gir en oversikt over og prioritering av de mest verdifulle slåtteområdene i Midt-Norge med den kunnskapen vi sitter inne med per 31.12.2011. Sammenstillingen er gjort som en del av prosjektet "Kunnskap om myr" som går i tidsrommet 2011-2013 med Direktoratet for naturforvaltning (DN) som bidragsyter. Et av målene innen delprosjekt 3 "Slåtteomr-" er å utarbeide et representativt utvalg av prioriterte slåtteområder i Sør-Norge innen 2013, inklusive digitalisering av arealegenskaper og dokumentasjon og kriterier. Etter avtale med DN presenterer vi nå ved årsskiftet 2011/2012 et forslag til en slik prioritert liste for Midt-Norge med dokumentasjon og kriterier. Digitaliserte arealegenskaper vil bli utarbeidet samlet for hele Sør-Norge innen prosjektet avsluttes i 2013.

2 Definisjon av slåtteomr-

I vårt arbeid har vi definert slåtteomr- som områder med fuktighetskrevenende vegetasjon som danner/har dannet torv, og som er preget av langvarig høsting gjennom slått. Etter opphør av slått vil arealet fortsatt regnes som slåtteomr- så lenge myra er preget av de økologiske prosesser som skyldes tidligere slått. Ei slåtteomr- i gjengroing vil da fortsatt regnes som slåtteomr- så lenge gjengroinga skyldes opphør av slått og ikke andre naturlige prosesser (forsumping, torvakkumulasjon). Sagt på en annen måte, slutter ei myr å være slåtteomr- når disse prosessene er viktigere enn de som skyldes tidligere slått. Ei myr slutter også å være slåtteomr- når andre bruksmåter eller inngrep har større innvirkning på de økologiske prosessene enn den tidligere slåtten (nedbygging, drenering, beiting, m.m.).

I Naturtyper i Norge (NIN) (Halvorsen et al. 2009) defineres slåttemyr ut fra de lokale basisøkoklinene grunnleggende hevdform (HF) med hevdform Y1: slått, og grunnleggende hevdintensitet (HI) med hevdintensitet 3: langvarig ekstensiv grunnleggende hevd. Videre kan slåttemyr relateres til tilstandøkoklinen gjengroingstilstand (GG) i NiN. Denne har fem trinn, der trinn 1 er aktiv bruk og trinn 5 er en ettersuksjonstilstand der artssammensetning og endringstakt og -retning er lik den i sammenlignbare naturmarksøkosystemer (for slåttemyr lik uslått myr). I forhold til å avgjøre når ei myr ikke lenger er slåttemyr er vårt forslag å trekke grensen ved trinn 5 på denne skalaen, der artssammensetningen er mer lik ettersuksjonstilstanden. Myr på trinn 1-4 blir da definert som slåttemyr, mens myr på trinn 5 ikke lenger er slåttemyr. Objektgruppe kulturspor etter tradisjonell jordbruksvirksomhet (G4 KT) kan brukes som en tilleggsvariabel. Objektenheter er høyløe/slåttebu, stakkstang, hafell.

3 Verdisetting og prioritering av slåttemyrlokaliteter

Lista over prioriterte lokaliteter av slåttemyr i Midt-Norge er stort sett basert på tidligere undersøkelser og kartlegginger. De viktigste kildene er arbeidene som ble gjennomført i forbindelse med den norske myrreservatplanen (1969-1985). Egne undersøkelser og utarbeidelse av skjøtelsplaner for enkeltområder med slåttemyr, samt nasjonale og regionale kulturlandskapsregistreringer på 1990 og 2000-tallet har vært viktige (f.eks. Nilsen et al. 1997, Moen et al. 2006).

Verdivurderingene omfatter både botaniske og kulturelle kriterier:

- botanisk diversitet (forekomst av rik myrvegetasjon, sjeldne/trua arter, natur- og vegetasjonstyper)
- høg verneverdi i myrreservatplanen (Moen 1983, Moen et al. 1983, Moen 1984)
- størrelse
- tilstand (gjengroingsgrad, hevd, etc.)
- andre kulturspor (rester etter høyløer, stakkstenger, etc.)

Områdene er prioritert i forhold til:

- verdi (etter kriteriene ovenfor)
- om områdene er lokalisert i lågereliggende strøk (nedre del av mellomboreal vegetasjonssone (etter Moen 1998) og lågere)
- geografisk spredning (flere områder med høg verdi som ligger nær hverandre blir ikke like høgt prioritert)
- om det allerede foregår skjøtsel og faglig oppfølging eller at sannsynligheten for å få til skjøtsel og oppfølging er stor.

En mer utførlig beskrivelse av metodikken vil bli gitt sammen med den prioriterte lista for heile Sør-Norge ved den endelige rapporteringa innen utgangen av 2013, og vi viser foreløpig til litteraturlista nedenfor og spesielt til vårt arbeid i Sølendet naturreservat (se Øien & Moen 2006 for oppsummering av våre erfaringer).

4 Prioriterte lokaliteter

I alt 19 lokaliteter i Midt-Norge er tatt med. Vi tar forbehold om endringer i lista før endelig rapport for hele Sør-Norge leveres innen utgangen av 2013. Tabell 1 gir en oversikt over disse lokalitetene med verdisseting for de enkelte kriteriene. Nedenfor følger en kort beskrivelse av lokalitetene med referanse til mer omfattende beskrivelse i litteratur. Lokalitetene 1 til 8 har høyest prioritet og områdene er lista opp etter prioritet og fra nord til sør.

1 Rosåsen-området (Høylandet)

Store arealer med rik og ekstremrik myrvegetasjon. Deler av området er verna som Hattmoenget naturreservat. Skjøtselplan for slått av ca. 250 daa er utarbeidet, og faste prøveflater er etablert i 2011 (Moen & Nilsen 2005, Lyngstad i trykken). Det har vært utført slått på ca. 70 daa siden 2005.

2 Kvamsfjell-området (Steinkjer)

Store arealer med ekstremrike slåttemyrer i god tilstand (Høitomt & Lyngstad 2011). Tre delområder har særlig høy verdi: 1) Monsdalen, 2) Grøtanenget-Stromstaddalen og 3) Hallanenget.

3 Gjevsjø-området (Snåsa)

Består av flere slåttemyrer i området nord og øst for Gjevsjøen gård med rik og ekstremrik myrvegetasjon. Østlige deler (Flatmyra, Bålmyra og deler av Stormyra) er verna og ligger innen Blåfjella-Skjækerfjella nasjonalpark. Svennstormyra og Langmyra ligger utenfor. Myrene er beskrevet i Nilsen et al. (1997). Her kan Gaundalen-området i Snåsa være et alternativ.

4 Øvre Forra (Levanger)

Velkjent og veldokumentert område med store arealer med rik- og ekstremrik vegetasjon som tidligere har vært slått (Moen et al. 1976). Naturreservat. Skjøtselsplan er utarbeidet (Øien et al. 1997, Øien & Moen 2007) og systematisk skjøtsel startet i 2009, og hittil er ca. 50 daa slått. I tillegg er slått på mindre arealer utført en rekke ganger de siste 30-40 årene. Oppfølging i faste prøveflater.

5 Garbergmyra (Meldal)

Naturreservat med mindre arealer rik og ekstremrik myrvegetasjon med artsinventar som indikerer låglandsforhold. Skjøtselsplan er utarbeidet (Singsaas 1995), og skjøtsel startet i 1996 og ca. 30 daa skjøttes regelmessig. Oppfølging i faste prøveflater (Øien 2010).

6 Sølendet (Røros)

Velkjent og veldokumentert område. Inneholder det største sammenhengende område med ekstremrik slåttemyr i Norge. Naturreservat. 1600 daa har vært skjøttet i over 30 år. Nasjonalt referanseområde for utmarksslått med nasjonalt prioriterte langtidsserier for overvåking av myr- og engvegetasjon. Blant annet har 40-50 prøveflater blitt slått eksperimentelt hvert år siden 1974. Egen værstasjon ble etablert i 2007. Området er et viktig leveområde for den sterkt trua orkideen svartkurle. Viktige erfaringer er oppsummert i Øien & Moen (2006).

7 Tågdalen (Surnadal)

Velkjent og veldokumentert område. Store arealer med ekstremrik slåttemyr. Naturreservat. Skjøtselsplan er utarbeidet (Moen 2000) og ca. 50 daa har vært skjøttet siden 2002. Oppfølging i faste prøveflater med langtidsserier for overvåking av myr- og engvegetasjon. Blant annet har 30-40 prøveflater blitt slått eksperimentelt annenhvert år siden 1973. Egen værstasjon ble etablert i 2007.

8 Fræneidet (Fræna)

Myrlandskap dominert av bakkemyrer. Fattig fastmattemyr dominerer, men store arealer rikere myrer fins også. Ekstremrik myrvegetasjon inngår (Moen 1984). Området er verna som Fræneidet naturreservat, og området grenser til grøfta myrer både i øst og vest (Jordal 2005). Kildene nevner ikke at området har vært brukt som slåttemyr. Her kan områder på Smøla eller Hitra være et alternativ.

9 Skognakjølen (Orkdal, Skaun, Melhus)

Myrer i området fra Midtskogsvatnet i vest til Svarttjønnna i øst og Store Morsjøen i sør. Omfatter fire større områder med rik og ekstremrik myrvegetasjon som tidligere har vært brukt til slått: Myrer N for Midtskogsvatnet i nordvest, myrer ved Blåkkåtjønnna i sørvest og Megardsslættet og Storvollmyra-Slættet i øst. Førstnevnte inngår i Midtskogsvatnet naturreservat der det også er funnet tufter av høyløe (Frisvoll 1974, Singsaas 1984).

10 Søvasskjølen (Orkdal)

Stort myrlandskap der bakkemyr dominerer. Intermediær og rik myrvegetasjon er vanlig, men fattigmyr dominerer. Spor etter slått (Øien & Moen 1999). Forekomst av ekstremrik vegetasjon (Moen 1983, Singsaas 1984).

11 Myrer mellom Mo og Mosetrene (Hemne)

Myrlandskap med store bakkemyrer. Rikmyr er vanlig flere steder (Moen 1983). Mye markaslått og utmarksbeite i området i tidligere tider (Aune 1976). Trolig bør områdene vestover forbi Skogsjøen inkluderes i et slåttemyrområde.

12 Langåskjølen-Grønkjølen (Klæbu)

Vegetasjonskart i Klokke (1974). Mindre arealer med rik myrvegetasjon. Ekstremrik myrvegetasjon forekommer. Låglandsarter inngår. Rester etter stakkstenger på 1970-tallet.

13 Myr V for Strengen (Surnadal)

Myrområde dominert av bakkemyr. Store arealer med intermediær og rik myrvegetasjon. Flekker av ekstremrik vegetasjon forekommer. Tidligere slåttemyr og med rester av høyløer i 1980 (Moen 1984). Området er verna som Prestgardselva naturreservat.

14 Hudningsdalen (Røyrvik)

Flere store myrområder med rik og ekstremrik vegetasjon som tidligere har vært slått (Moen et al. 2006: 61-62). Rester etter stakkstenger flere steder. Interesse for skjøtsel blant grunneiere.

15 Simadalen (Verran)

Relativt små myrarealer, men rik og ekstremrik fastmatte dekker store deler av myrene. Tidligere slåttemyrer (Moen et. al. 1983). Området er verna som Simadalen naturreservat.

16 Beistadkjølen (Stjørdal)

Stort myrlandskap med bakkemyr. Rik og ekstremrik bakkemyr finnes flere steder. Området har tidligere vært brukt som slåttemyr (Moen et al. 1983). I dag går det en veg gjennom området. Her kan Kongrosletta-Ruvlen, lenger sør i Stjørdal, være et alternativ.

17 Strengen (Strenglia) i Hollamarka (Hemne)

Stort område med frodig og artsrik vegetasjon som tidligere har vært brukt til markaslått, deriblant mange myrer med rik og ekstremrik vegetasjon (Aune 1976). På slutten av 1960-tallet stod det fremdeles høyløer i området, men i seinere tid er området prega av gjengroing (pers. medd. E.I. Aune).

18 Høgkjølen-Bakkjølen (Meldal)

Stort myrområde der bakkemyrer dominerer. Rike og intermediære myrer fins spredt i hele området. Forekomst av ekstremrik myrvegetasjon på Bakkjølen. Myrene har tidligere vært brukt til slått og det fantes rester av høyløer og stakkstenger i 1978 (Moen 1983).

19 Grønkjølen-Leirpollaldalen (Rindal)

Et stort sammenhengende myrområde dominert av bakkemyr. Fattig myrvegetasjon dominerer, men det fins små partier med intermediær og rik myrvegetasjon. Tidligere brukt som slåttemyr. Moen (1984) opplyser at ca. 10 tonn høy ble høstet årlig i området. Området er verna som Grønkjølen naturreservat.

Tabell 1. Oversikt over 19 lokaliteter med slåttemyr med verdivurdering og prioritering som slåttemyrområder. De høgest prioriterte områdene er satt opp først og områdene er lista opp fra nord til sør. UTM er angitt i sone 32 med unntak av lokalitet 3 og 14 som er angitt i sone 33. Vegetasjonssoner og -seksjoner er angitt etter Moen (1998). Rik myrvegetasjon: anslått andel av slåttemyr som er rik eller ekstremrik vegetasjon fra x - lite til xxx -mye/mesteparten. Størrelse: anslått areal med slåttemyr etter følgende skala: x - < 200 daa, xx - 200-500 daa, xxx - > 500 daa. Tilstand: trinn av gjengroingstilstand (GG) etter NiN (Halvorsen et al. 2009). Andre kulturspor: x - rester av stakkstenger og tufter av høyløer fins (eller har nylig funnes), xx - rester av høyløer/slåttebuer og stakkstenger fins, xxx - har intakte høyløer/slåttebuer og stakkstenger.

Nr	Lokalitet	Fylke	Vegetasjons- sone/-seksjon	Rik myr- vegetasjon	Verdi i myrplan	Størrelse	Tilstand	Andre kulturspor	Verna	Kilde	Prioritering
1	Rosåsen-området PS 55-56, 77-79	NT	MB- (NB)/(O1)-O2	xx	1c	xx	(1)2-4	xx	(x)	Moen & Nilsen 2005, Lyngstad i trykken	xxx
2	Kvamsfjell-området PS 22-26, 17-19	NT	MB-NB/O2	xxx	-	xxx	2-3?	xx(x)		Høitomt & Lyngstad 2011	xxx
3	Gjevsjø-området VM 07-08, 09-10	NT	MB-NB/O1	xx	-	xxx	2?	x	(x)	Nilsen et al. 1997	xxx
4	Øvre Forra PR 20-34, 50-60	NT	MB-NB/O2	xxx	1a	xxx	1-3	x	x	Moen et al. 1976, Øien et al. 1997, Øien & Moen 2007	xxx
5	Garbergmyra NQ 24, 96-97	ST	MB/O2	xx	1b-2	x	1-2		x	Singsaas 2005, Øien 2010	xxx
6	Sølendet PQ 44-45, 52-54	ST	(MB)-NB/O1- OC	xxx	1aF	xxx	1	xxx	x	Moen 1990, Moen & Øien 1998, Øien & Moen 2006	xxx
7	Tågdalen NQ 03-05, 91-92	MR	(MB)-NB/O2	xxx	1c	xx	1-3	x(x)	x	Moen 2001	xxx
8	Fræneidet MQ 10-12, 72-73	MR	SB/O2	xx	1b-2	xx	?	?	x	Moen 1984,	xxx

Nr	Lokalitet	Fylke	Vegetasjons- sone/-seksjon	Rik myr- vegetasjon	Verdi i myrplan	Størrelse	Tilstand	Andre kulturspor	Verna	Kilde	Prioritering
										Jordal 2005	
9	Skognakjølen	ST	MB-(NB)/O2	xxx	1b-(2)	xxx	3	x	(x)	Frisvoll 1974, Moen 1983, Singsaas 1984, felt- befaring (Øien) 2011	xx(x)
10	Søvasskjølen NR 23-30, 12-15	ST	MB-(NB)/O2	x(x)	1b	xx	?	?		Moen 1983, Singsaas 1984, Øien & Moen 1999	xx
11	Myrer mellom Mo og Mosetrene MR 96-98, 15-16	ST	MB/O2	xx	(1b)-2	xx	3-4?	x		Aune 1976, Moen 1983	x(x)
12	Langåskjølen-Grønkjølen NR 78-82, 18-20	ST	MB/(O1)-O2	x(x)	1b	xx	?	x	(x)	Klokk 1974, Moen 1983	x(x)
13	V for Strengen MQ 74-76, 76-78	MR	MB-(NB)/O2	xx	1b	xx(x)	3?	xx	x	Moen 1984, Aune 2005	x(x)
14	Hudningsdalen VM 46-52, 96-98	NT	NB/O1	xxx	-	xxx	3?	x		Moen et al. 2006, felt- befaring (Lyngstad) 2011	x
15	Simadalen NR 87-88, 93-94	NT	MB/O2	xx(x)	2-3	x(x)	3?	?	x	Moen et al. 1983	x
16	Beistadkjølen PR 16-19, 46-50	NT	MB- (NB)/(O1)-O2	xx(x)	1b	xx	3?	?		Moen et al. 1983	x

Nr	Lokalitet	Fylke	Vegetasjons- sone/-seksjon	Rik myr- vegetasjon	Verdi i myrplan	Størrelse	Tilstand	Andre kulturspor	Verna	Kilde	Prioritering
17	Strengen (Strenglia) NR 10-12, 10-12	ST	MB/O2	xx	-	xx(x)	3-4?	x(x)		Aune 1976	x
18	Høgkjølen-Bakkjølen NQ 25-29, 88-93	ST	MB-NB/(O1)- O2	xx(x)	1b (-2)	xx(x)	?	x	x	Moen 1983	x
19	Grønkjølen-Leirpollaldalen MQ 99, 97-98; NQ 00-01, 97-99	MR	MB-NB/O2	x	1b-(2)	xxx	2-3?	x?	x	Moen 1984	x

5 Litteratur

- Aune, E.I. 1976. Botaniske undersøkingar i samband med generalplanarbeidet i Hemne kommune, Sør-Trøndelag. – K. norske Vidensk. Selsk. Rapp. Bot. Ser. 1976-1: 1-76.
- Aune, E.I. 2005. Kartlegging av biologisk mangfald (naturtyper) i Surnadal kommune. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 2005-1: 1-52.
- Frisvoll, A.A. 1974. Rapport om undersøkelser av flora og vegetasjon i Skognakjølområdet (Sør-Trøndelag, kommunene Skaun, Melhus og Orkdal), sommeren 1974. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Bot. avd., Trondheim. 15 s. Upubl.
- Halvorsen, R., Andersen, T., Blom, H.H., Elvebakk, A., Elven, R., Erikstad, L., Gaarder, G., Moen, A., Mortensen, P.B., Norderhaug, A., Nygaard, K., Thorsnes, T. & Ødegaard, F. 2009. Naturtyper i Norge (NiN) versjon 1.0.0. – www.artsdatabanken.no (2009 09 30).
- Høitomt, T. & Lyngstad, A. 2011. Naturtypekartlegging i Kvamsfjellet, Steinkjer kommune – kalkskog og slåtte-myrr. – Biofokus-rapport 2011-34: 1-51.
- Jordal, J.B. 2005. Kartlegging av naturtyper i Fræna kommune. – Rapport J.B. Jordal 5-2005. 140 s.
- Klokk, T. 1974. Myrundersøkelser i Trondheimsregionen i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1974-1: 1-30.
- Lyngstad, A. i trykken. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselplan for slåtte-myrr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2012-x: xx-xx.
- Moen, A. 1983. Myrundersøkelser i Sør-Trøndelag og Hedmark i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1983-4: 1-138.
- Moen, A. 1984. Myrundersøkelser i Møre og Romsdal i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1984-5: 1-84.
- Moen, A. 1989. Utmarksslåtten - grunnlaget for det gamle jordbruket. – Spor 4-1: 36-42.
- Moen, A. 1990. The plant cover of the boreal uplands of Central Norway. I. Vegetation ecology of Sølendet nature reserve; haymaking fens and birch woodlands. – *Gunneria* 63: 1-451, 1 kart.
- Moen, A. 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. – Statens kartverk, Hønefoss. 199 s.
- Moen, A. 1999. Slåtte- og beitemyr. – S. 153-164 i Norderhaug, A., Austad, I., Hauge, L. & Kvamme, M. (red.) Skjøtselboka for kulturlandskap og gamle norske kulturmarker. Landbruksforlaget, Oslo.
- Moen, A. 2000. Botanisk kartlegging og plan for skjøtsel av Tågdalen naturreservat i Surnadal. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot Ser. 2000-7: 1-45, 1 kart.
- Moen, A., Kjølvik, L., Bretten, S., Sivertsen, S. & Sæther, B. 1976. Vegetasjon og flora i Øvre Forradalsområdet i Nord-Trøndelag, med vegetasjonskart.
- Moen, A., Lyngstad, A., Nilsen, L.S. & Øien, D.-I. 2006. Kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap i Midt-Norge. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2006-3: 1-98, 5 vedl.
- Moen, A. & medarbeidere 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1983-1: 1-160.

- Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Bot. Notat 2005-4: 1-23.
- Moen, A. & Øien, D.-I. 1998. Utmarksslåttens effekter på plantelivet. – S. 77-86 i Framstad, E. & Lid, I.B. (red.) Jordbrukets kulturlandskap. Forvaltning av miljøverdier. Universitetsforlaget, Oslo.
- Nilsen, L. S. & Moen, A. 2000. Botanisk kartlegging og plan for skjøtsel av Oppgården med utmark i Lierne. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot Ser. 2000-2: 1-44, 1 kart.
- Nilsen, L.S., Moen, A. & Solberg, B. 1997. Botaniske undersøkelser av slåttemyrer i den foreslåtte nasjonalparken i Snåsa og Verdal. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 1997-3: 1-38.
- Singsaas, S. 1984. Etterundersøkelser i Sør-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – Univ. Trondheim Vitensk.mus. 13 s. Upubl.
- Singsaas, S. 1995. Botaniske undersøkelser med skisse til skjøtelsplan for Garbergmyra naturreservat, Meldal, Sør-Trøndelag. – Univ. Trondheim Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 1995-4: 1-31.
- Øien, D.-I. 2010. Omanalyser av faste prøveflater i Garbergmyra naturreservat 2009. – NTNU Vitensk.mus. Bot. notat 2010-4: 1-13.
- Øien, D.-I., Nilsen, L.S. & Moen, A. 1997. Skisse til skjøtelsplan for deler av Øvre Forra naturreservat i Nord-Trøndelag. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 1997-2: 1-26.
- Øien, D.-I. & Moen, A. 1999. Botaniske undersøkingar langs planlagde vegtrasear i Midtre Gauldal og Orkdal, Sør-Trøndelag. – NTNU Vitensk.mus. Bot. notat 1999-2: 1-12.
- Øien, D.-I. & Moen, A. 2006. Slått og beite i utmark – effekter på plantelivet. Erfaringer fra 30 år med skjøtsel og forskning i Sølendet naturreservat, Røros. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. 2006-5: 1-57.
- Øien, D.-I. & Moen, A. 2007. Skjøtsel av slåttemark i Øvre Forra naturreservat. – NTNU Vitensk.mus. Bot. notat 2007-6: 1-9.

C Registrering av slåtte myr i Sør-Trøndelag

Delrapport 2011

av Dag-Inge Øien

NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie, 7491 Trondheim

21. desember 2011

1 Innledning

Denne delrapporten er en foreløpig beskrivelse av lokaliteter med slåtte myr i Sør-Trøndelag som ble oppsøkt i 2011. Hølonda-området i Melhus kommune og tilgrensende områder i Skaun og Meldal ble prioritert. Beskrivelsene er for det meste basert på relativt korte befaringer som ble gjennomført 13. juli, 3. august og 10.-12. august, og varierer noe i detaljeringsgrad. Artsinventar og andre karakteristikker er ikke fullstendig. Det er angitt naturtyper etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007) og vegetasjonstyper etter Fremstad (1997). Navn på karplanter følger Elven (2005) og navn på moser følger Frisvoll et al. (1994). Det er gjort en verdivurdering (etter DN-håndbok 13) der følgende kriterier er brukt:

- botanisk diversitet (forekomst av rik myrvegetasjon, forekomst av sjeldne/true arter)
- størrelse
- tilstand (gjengroingsgrad, hevd, etc.)
- andre kulturspor (rester etter høyløer, stakkstenger, etc.)

Det er lagt størst vekt på botanisk diversitet, men tilstand og størrelse er også tillagt betydelig vekt. For å skille ut slåtte myrer fra annen myr ved registrering har vi brukt følgende karakteristiske trekk (i tillegg til historisk dokumentasjon):

- relativt jevn fordeling av arter og mange individer av hver art
- stor forekomst av slåtteindikatorer vs. arter som ikke tåler slått godt
- busker og trær sprer seg inn fra kantene på en måte som indikerer gjengroing
- slett overflate uten småtuer, og ofte uten myrstrukturer (avhenger av type myrmasse)

Så langt i dette prosjektet er det ikke innhentet historisk dokumentasjon av betydning for de områdene som er undersøkt. Tilstand og hevd er derfor stort sett vurdert ut fra det som er observert i felt. Vi kan derfor ikke se bort fra at det senere i prosjektet vil kunne komme justeringer av verdisettinga for noen av lokalitetene når mer historisk dokumentasjon er innhenta.

2 Lokalitetsbeskrivelser

Lokalitetene er gruppert i fire delområder: Skognakjølen, på grensa mellom Skaun og Melhus; Hølonda-bygda, som stort sett er områdene sentralt i Hølonda-området; Sunnsetkjølen, som utgjør høgdedraget nord for Tømmesdalen; "Sæterdalen", dalføret i SV over mot Meldal kommune. Figur 1 viser lokaliseringen til lokalitetene. Geografiske data, verdisetting og forekomster av natur- og vegetasjonstyper i hver av lokalitetene er lista opp i tabell 1.

Skognakjølen (Skaun/Melhus)

1 Storvollmyra-Slættet

Storvollmyra og Slættet er et stort myrkompleks i området øst for Stormorsjøen. Bakkemyrer der store arealer middelsrik- og ekstremrik fastmatte i veksling med intermedie fastmatte dominerer. Partier med mykmatte på arealer med flatmyr. I vestkanten av området, i østhellinga nord for Erstjønnå er det flere kildefringspring. Den rikeste vegetasjonen er sentralt i området, nord for Erstjønnå. De nordlige delene av myrområdet er noe kupert, og omfatter også forhøyninger med fattig myrvegetasjon, og mindre granskogspartier. Områdene like nord og vest for Erstjønnå er de delene av myrkomplekset

som kan ha vært hyppigst brukt som slåtte-my, men uansett er nok dette en tid tilbake, trolig tidlig på 1900-tallet. Frisvoll (1974) nevner at myrene lenger vest, ved Midtskogsvatnet, er preget av slått og at det finnes tufter etter høyløe.

I den rikeste myrvegetasjonen dominerer til dels trådstarr og bjønnskjegg i feltsjiktet, mens arter som engmarihand, lappmarihand, brunskjene, breiull, fjellfrøstjerne, gulstarr, blåtopp, svartopp og bjønnbrodd er relativt vanlig. I partier ut mot kantene forekommer også en del brudespore og rome. I botnsjiktet er rosetorvmose, myrstjernemose, fettmose og brunmakkmose de vanligste artene.

I middelsrik myrvegetasjon dominerer bjønnskjegg i feltsjiktet, mens trådstarr, blåtopp, engmarihand, flekkmarihand, gulstarr, fjellfrøstjerne, vanlig myrklegg, bjønnbrodd og breiull er relativt vanlige. Bukkeblad og smalsoldogg er vanlige på mykmatte.

2 Svarttjørnsløtten

Nord for Myrområdet Storvollmyra-Sløtten ligger det et mindre bakkemyrområdet ned mot sørenden av Svarttjørna. Lengst nord i dette myrområdet dominerer rik fastmattevegetasjon (stort sett middelsrik) med overgang mot mykmatte. Flere kildeframsprang i vestkanten. Store deler av dette myrpartiet har slett og jevn overflate og kan godt ha vært brukt som slåtte-my. De vanligste artene i feltsjiktet er blåtopp, breiull, trådstarr, gulstarr, kornstarr, engmarihand, blodmarihand, bjønnskjegg, sveltull, fjellfrøstjerne, tepperot, vanlig myrklegg, bukkeblad, (fjell)øyentrøst og myrsnelle.

3 Myr øst for Stormorsjøen

Like øst for Stormorsjøen i vesthellina av Morsjøåsen ligger det ei lita bakkemyr med intermediaer og middelsrik myrvegetasjon. Det er mye breiull, blåtopp og trådstarr i feltsjiktet, og mindre parti med ekstremrikmyr med bl.a. brunskjene, særbustarr og engmarihand.

4 Megardssløtten

Denne lokaliteten består av bakkemyrer langs nordsida av sørenden av Stormorsjøen østover til utløpet av Mora, samt et mindre område med flatmyr og bakkemyr mot nordøst. Middelsrik og ekstremrik myrvegetasjon i vest karakterisert av engstarr, lappmarihand og breiull. Bunnsjiktet er dominert av myrstjernemose og brunmakkmose. Store forekomster med brunskjene lenger øst, på tilnærma flatmyr et stykke opp fra vatnet. Myrpartia lengst øst har jevnest overflate, og trolig den delen som sist har vært i bruk som slåtte-my. Vegetasjonen går i øst over i intermediaer og fattig fastmattevegetasjon.

Myrområdet i nordøst består av bakkemyr og flatmyr med rik og relativt kortvokst fastmattevegetasjon som i alle fall potensielt kan ha vært slåtte-my. Mye engstarr, blåtopp, kornstarr, trådstarr og gullmyrklegg.

5 Myrer ved Blåkkåtjørna (Blokktjørna)

Denne lokaliteten består av to myrområder med rik myrvegetasjon vest for Blåkkåtjørna og nord for Blåkkåtjørna. Mellom disse områdene er det myrpartier dominert av fattig og ombrotrof myrvegetasjon, hovedsakelig fastmatte og mykmatte, men også partier med løsbunn, åpent vann og bekkesig.

Myrområdet vest for Blåkkåtjørna består av bakkemyr og flatmyr, hovedsakelig fastmatte. I øst partier med ekstremrik vegetasjon karakterisert av engstarr, brunskjene, blåtopp og breiull i vekslang med middelsrike og intermediaere parti. I vest dominerer intermediaer vegetasjon karakterisert av trådstarr og rome i feltsjiktet. Velutvikla torvmosematter i bunnsjiktet. Tilløp til strukturer på myra med blærerot i høljer.

Myrområde nord for Blåkkåtjønna består hovedsakelig av middelsrik og høgproduktiv fastmattemyr dominert av trådstarr og blåtopp. Veltutvikla bakkemyrer i helninga ned mot tjønna langs heile nordsida, hovedsakelig intermediaer vegetasjon med rikere sig innimellom i tilknytning til kildeframsprang med bl.a. gulsildre, gullmyrklegg og lappmarihand.

Hølonda, bygda (Melhus)

6 Myr ved Storslættet (Aunet)

Lite myrområde med bakkemyr og flatmyr. Intermediaer og middelsrik fastmattevegetasjon dominerer. Sterkt gjengrodd med busker og kratt av både vier, bjørk, furu og gran. Flere kjørespor. Myra er omgitt av hogstflater i nord og vest, og dyrkamark i øst. Trådstarr, blåtopp og bjønnskjegg dominerer i feltsjiktet. Ellers er tepperot og sveltull vanlig. Små forekomster av slåttetolerante arter som fjellfrøstjerne, gulstarr og slåtestarr. Myra har trolig ikke vært brukt som slåttemyr på svært lang tid, og det er tvilsomt om den kan kalles slåttemyr lenger.

7 Slettemyra (Kolbrandstad-Flåtten)

Denne lokaliteten består av et område med rik bakkemyr med fastmattevegetasjon vest i et større myrkompleks som er dominert av ombrotrof og fattig myrvegetasjon (planmyr, flatmyr, bakkemyr). Jevn overflate tyder på bruk som slåttemyr. Kilder i vest. Dominerende arter i feltsjiktet i rikmyra er blåtopp, bjønnskjegg, sveltull. Ellers er breiull, bukkeblad, flaskestarr, fjellfrøstjerne og øyentrøst vanlige. Tilsvarende sig og mindre myrpartier nordvest for den store myra, men ujevn overflate tyder ikke på slått. Her er også rome relativt vanlig.

8 Nerslættet (opp for Saga)

Denne lokaliteten består av ei mindre fukteng som bærer preg av å ha vært slåttemark (og kanskje en del beita i seinere tid), og ei rikmyr som ligger inntil og som sannsynligvis også har vært slått. Hovedsakelig middelsrik fastmattevegetasjon på myra, dominert av blåtopp og ulike starrarter, mest flaskestarr. Ellers er breiull og bjønnskjegg relativt vanlig. Fuktenga er dominert av mjødurt. Vanlige arter ellers er slåtestarr, skogrøyrkvein, tepperot og myrfiol.

9 Myr ved Vargråa (Ø f Reksåsvatnet)

Denne lokaliteten består av ei lita rikmyr like øst for den rike slåttemyra ved Reksåsvatnet som er beskrevet av Moen et al. (2006: 27). Myra blir i dag beita av storfe, men kan ha vært brukt som slåttemyr. Vegetasjonen er stort sett middelsrik fastmattevegetasjon med mye breiull, gulstarr og vanlig myrklegg. Ellers er slåtestarr, bjønnskjegg, tepperot og bukkeblad relativt vanlige.

10 Estenstadslættet

Lite bakkemyrområde med intermediaer myrvegetasjon langs bekken like nordøst for gården Holtet. Hovedsakelig fastmattevegetasjon. De vanligste artene i feltsjiktet er flaskestarr, blåtopp, skogsnelle, tepperot og kvitlyng. Torvmosearter dominerer i bunnsjiktet. Noe rikere partier på østsida av bekken med arter som breiull, dvergjamne, fjellfrøstjerne, vanlig myrklegg og jåblom i feltsjiktet, og rosetorvmose og myrstjernemose i botnsjiktet.

11 Myrer vest for Gåslandslykkja

Bakkemyrer i dalen mellom Holtet og Gåslandslykkja, mest på vestsida av bekken, men nedre deler av området ligger på østsida. Her er det ei lita rik bakkemyr der spesielt de nedre delene, ned mot bekken, har jevn overflate. Det er lite oppslag av kratt men noe gran kommer opp her og der. De vanligste artene i feltsjiktet er flaskestarr, blåtopp, bjønnskjegg og tepperot. Rosetorvmose og myrstjernemose dominerer i botnsjiktet. Svake kildeframsprang finnes i østkanten av myra.

Lenger oppover langs bekken (sørover) finnes det større partier med bakkemyr dominert av intermediaer fastmattevegetasjon og mindre partier med middelsrik fastmattevegetasjon. Trådstarr er den dominerende arten i feltsjiktet. Torvmoser dominerer i botnsjiktet men myrstjernemose forekommer i rikere partier sammen med bl.a. breiull og øyentrøst i feltsjiktet.

12 Tennsløtten

Denne lokaliteten består av bratte bakkemyrer i ei nordhelling sør for gården Gåslandslykkja. Rik fastmattevegetasjon går i nord over i flatere terreng dominert av fattig og intermediær fastmattevegetasjon, og grenser opp til et større myrområde dominert av ombrotrof og fattig tue- og fastmattevegetasjon, delvis tresatt med furu. Trådstarr dominerer i feltsjiktet i rikmyra. Myrstjernemose og rosetorvmose dominerer i botnsjiktet og sammen med disse opptrer brunmakkmose, brundymose og flere arter av torvmoser og nøkkemoser.

Nordøst for bakkemyrområdet finnes det et mindre parti med rikmyr adskilt fra resten av et parti halvåpen gras- og urterik granskog med jevn overflate. Trolig er også dette granskogspartiet gammel slåtteåker.

13 Vennsløtten

Denne lokaliteten består av et området med rikmyr rundt et bekkesystem i dalen nord for Hjultjønna. Myra er for det meste flatmyr, men noe bakkemyr finnes i vest, inntil vegen som går gjennom dalen. Denne har nok påvirket myrområdet noe i sør. Det skjærer også en kraftlinje gjennom området fra sør til nord i den sørvestlige delen av myrområdet. Fastmattevegetasjon dominerer, hovedsakelig middelsrik myrvegetasjon, men også mindre partier med ekstremrik myr. Det finnes også store partier med rik mykmatte. Trådstarr og blåtopp er de vanligste artene i feltsjiktet, men også bjønnskjegg, tepperot, fjellfrøstjerne og ulike starrarter som kornstarr, gusltarr og slåtestarr er framtrædende. Engstarr er vanlig over store områder i sør.

Sunnsetkjølen (Melhus)

14 Storsløtten (Simohogstret)

Denne lokaliteten består av intermediær fast- og mykmattevegetasjon med mindre flekker middelsrik og ekstremrik fast- og mykmattevegetasjon i østlige deler av et større myrområde. Trådstarr, flasketarr, rome og duskull er de mest vanlige artene i feltsjiktet. På intermediær fastmatte dominerer rome i feltsjiktet, og det er velutvikla torvmosematter i botnsjiktet. I rikere vegetasjon dominerer brunmosene i botnsjiktet, spesielt myrstjernemose med spredte forekomster av rosetorvmose og andre torvmosearter. Stormakkmose dominerer i mykmatte. Brunskjene og engstarr forekommer på flekker med ekstremrikmyr rundt ei lita tjønn. Få indikasjoner på slått, og vanskelig å avgjøre om myra i vesentlig grad har vært brukt som slåtteåker.

15 Johansløttmyra

Denne lokaliteten består av større arealer med middelsrik fastmattevegetasjon mellom to ombrotrofe myrmassiv (eksentrisk høgmyr i sørvest og planmyr i N). Trådstarr, blåtopp, tepperot og bukkeblad er de vanligste artene i feltsjiktet, men også breiull, flasketarr, jåblom, kvitlyng og fjellfrøstjerne er relativt vanlige. Ujamn overflate tyder ikke på utstrakt bruk som slåtteåker, men m.a. relativt store forekomster av fjellfrøstjerne kan indikere slått.

16 Myrer nord for Svarttjønna

<Vurderer å kutte>

Denne lokaliteten består av flere rike bakkemyrsig i områdene nord for de to Svarttjønna. Arealene er trolig for små til å være mye brukt som slåtteåker. Vegetasjonen domineres av middelsrik og intermediær fastmatte, men går øverst (i nord) over i fattigere myrvegetasjon.

17 Damtjønnsløtten

Denne lokaliteten består av et rikmyrsområde i østenden av et større myrkompleks. Hovedsakelig flatmyr rundt ei lita tjønn og svakt hellende bakkemyr mot øst. Middelsrik fastmattevegetasjon dominerer, med større partier med mykmatte i områdene rundt tjønna. Det finnes også partier med ekstremrik myr med engstarr og store bestander med brunskjene like vest for tjønna.

18 Enaslættet, Tjukkenget o.a.

I dette området er det en rekke mindre rikmyrsig eller rikmyrsparti i tilknytning til større eller mindre myrkompleks. Ingen av disse er særlig store eller bærer tydelig preg av å være slått. En av de største rikmyrsområdene er på Enaslættet, like nordøst for Svarttjørna. Lokaliteten består av bakkemyrer dominert av intermediær og middelsrik fastmattevegetasjon. Trådstarr dominerer i feltsjiktet, ellers er blåtopp svært vanlig, spesielt i nedre (nordlige) deler. Andre relativt vanlige arter er bukkeblad, bjønnskjegg, jåblom, gulstarr, flaskestarr, tepperot, vanlig myrklegg, øyentrøst, breiull, rome og myrsnelle. Nedre deler av myrområdet er svært produktivt og har et stort potensiale som slåtemyr.

19 Myr ved Jutulstenåsen

Denne lokaliteten består av et større bakkemyrkompleks med middelsrik og intermediær fastmattevegetasjon. Trådstarr og bjønnskjegg er de vanligste artene i feltsjiktet. Vegetasjonen går i vest, mot toppen av en rygg, over i fattig fastmatte.

”Sæterdalen” (Melhus/Meldal)

20 Tjørnenget (Djuplia)

Denne lokaliteten består av bratte bakkemyrer i lia ovom Tjørnenget, ved Djuplitjørna. Området er utløpere av et større, mer eller mindre sammenhengende myrområde som dekker store områder opp mot Djuplihøgden og Middagsåsen og over på nordsida av åsyggene, og som også lokalitet 21 Djuplihøgden er en del av.

Intermediær fastmatte dominerer, men det finnes mindre partier med middelsrik fastmatte i vest. De vanligste artene i feltsjiktet er trådstarr, blåtopp, rome, duskull, bjønnskjegg og tepperot. På intermediær fastmatte dominerer torvmosene i botnsjiktet, her er stjernestarr relativt vanlig i feltsjiktet. På middelsrike myrpartier er flaskestarr, gulstarr, slåtestarr og breiull relativt vanlige, med innslag av fjellfrøstjerne, jåblom, klubbstarr og bjønnbrodd. Overflata er svært jevn og større tuer forekommer ikke. Dette sammen med forekomster av arter som fremmes av slått, slik som gustarr, slåtestarr og fjellfrøstjerne tyder på utstrakt bruk som slåtemyr.

21 Myrer nord for Djuplihøgden

Denne lokaliteten består av et større bakkemyrområde med middelsrik og intermediær fastmattevegetasjon mellom Djuplihøgden og Middagsåsen. Området er en del av et større myrområde som fortsetter både sørover (se lokalitet 20) og nordover mot Nonsåsen.

Deler av områder er relativt høgproduktivt med dominans av trådstarr i feltsjiktet. I enkelte partier er overflata relativt ujevn, og det er noe oppslag av bjørk her og der. Andre vanlige arter i feltsjiktet er flaskestarr, breiull, vanlig myrklegg, jåblom, blåknapp, blåtopp, bjønnskjegg og tepperot.

22 Sølbergslættet

Denne lokaliteten består av større områder med åpne, jevne bakkemyr i områdene vest for lokalitet 21. Vegetasjonen er hovedsakelig intermediær fastmatte dominert av trådstarr, bjønnskjegg og duskull. Rikere partier lengst nede (vest) i myrområdet med tilløp til ekstremrik fastmatte med arter som engstarr, gullmyrklegg, bjønnbrodd, fjellfrøstjerne og gulstarr.

De jevne myrflatene fortsetter over ryggen mot øst, men består av relativt fattig myrvegetasjon, stort sett en mosaikk mellom intermediær og fattig fastmatte med dominans av bjønnskjegg. Har dette også vært slåtemyr, og henger de sammen med områdene lenger øst, i lokalitet 21?

23 Håmmåsåsen

Denne lokaliteten består av relativt bratte bakkemyrer i sørhellinga av Håmmåsåsen. Middelsrik fastmatte dominerer, med store partier intermediær vegetasjon. Området går øverst over i fuktig furuskog, og grenser mot ombrotrof myrvegetasjon (høgmyr) i nedkant (nord). Trådstarr og bjønnskjegg er de vanligste artene i feltsjiktet. På intermediære partier er rome og duskull svært

vanlige, og her er det også velutvikla torvmosematter i botnsjiktet. Myrene bærer lite preg av myrslått og har nok i liten grad vært brukt til det.

3 Litteratur

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. 2. utgave 2006, oppdatert 2007. – DN-håndbok 13: flere pag., 11 vedlegg.

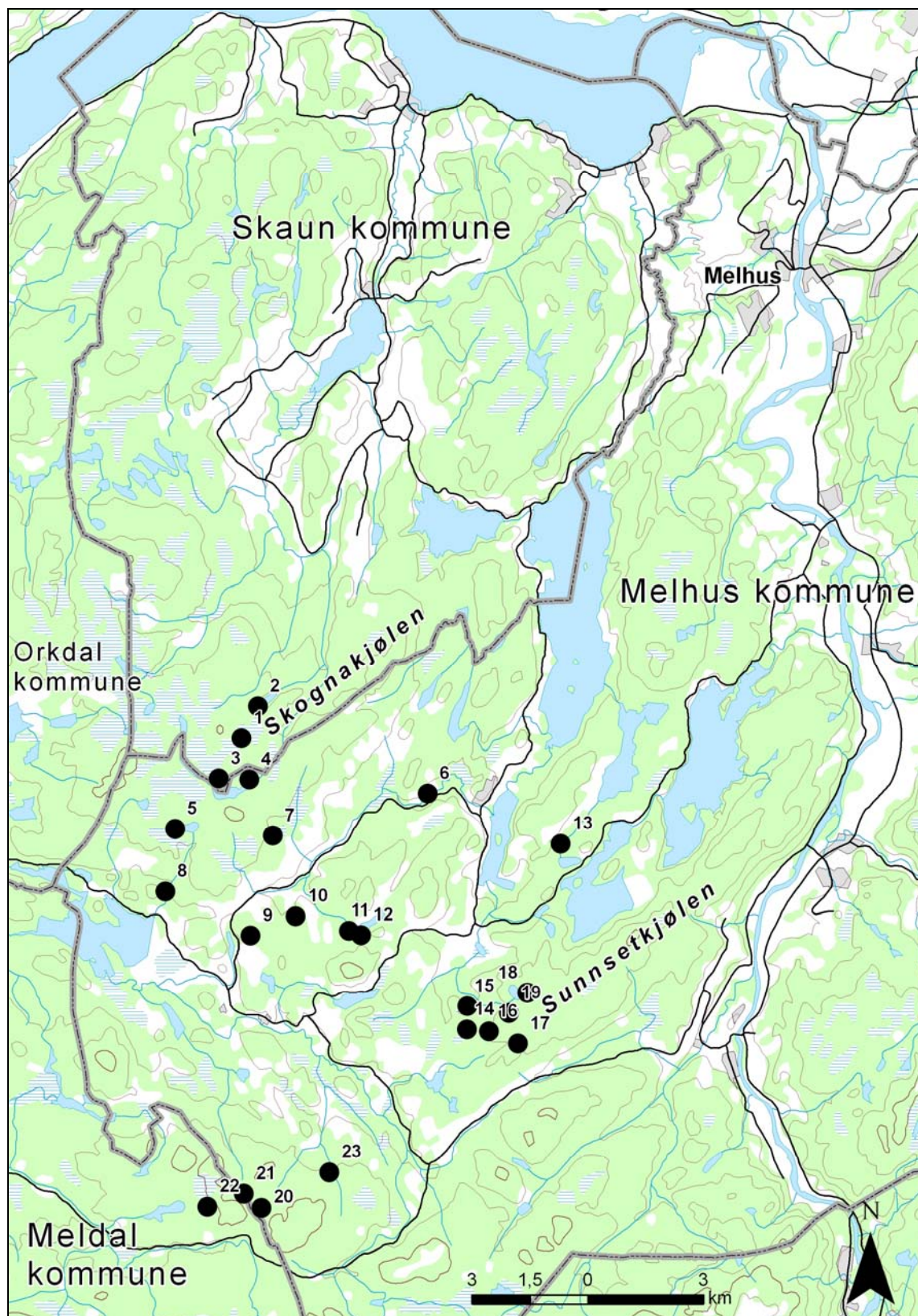
Elven, R. (red.) 2005. Johannes Lid og Dagny Tande Lid. Norsk flora. 7. utgåve. – Samlaget, Oslo. 1230 s.

Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. – NINA Temahefte 12: 1-279.

Frisvoll, A.A. 1974. Rapport om undersøkelser av flora og vegetasjon i Skognakjølområdet (Sør-Trøndelag, kommunene Skaun, Melhus og Orkdal), sommeren 1974. – K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Bot. avd., Trondheim. 15 s.

Frisvoll, A.A., Elvebakk, A., Flatberg, K.I. & Økland, R.H. 1995. Sjekkliste over norske mosar. Vitskapleg og norsk namneverk. – NINA Temahefte 4: 1-104.

Moen, A., Lyngstad, A., Nilsen, L.S. & Øien, D.-I. 2006. Kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap i Midt-Norge. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 2006-3: 1-98.

Figur 1. Lokaliseringen av de 23 slåttemyrlokalitetene som ble oppsøkt i Sør-Trøndelag i 2011.

Tabell 1. Geografiske data, verdisetting og forekomster av natur- og vegetasjonstyper i de 23 slåttemyrlokalitetene som ble oppsøkt i Sør-Trøndelag i 2011. Koordinatene er oppgitt i sone 32 med kartdatum WGS84. Inventør: DIØ = Dag-Inge Øien. Følgende naturtyper er brukt: A05 Rikmyr, A06 Kilde og kildebekk under skoggrensen, D01 Slåttemark, D02 Slåtte- og beitemyr. Følgende vegetasjonstyper er brukt: G4 Frisk fattigeng, G12 Våt/fuktig middels næringsrik eng, K2 Fattig tuemyr, K3 Fattig fastmattemyr, L2 Intermediær fastmattemyr, L3 Intermediær mykmatte/løsbunnmyr, M1 Skog-/krattbevokst rikmyr, M2 Middelsrik fastmattemyr, M3 Ekstremrik fastmattemyr, M4 Rik mykmatte/løsbunnmyr. Verdier: A = svært viktig, B = viktig, C = lokalt viktig.

Nr	Område/lokalitet	Kommune	UTM	Inventør	Dato	Hoh	Areal (daa)	Naturtype (DN)	Vegetasjon	Verdi
<i>Skognakjølen</i>										
1	Storvollmyra-Slættet	Skaun	NR 484-494, 054-065	DIØ	13.07.2011	430-460	229	A05, A06, D02	K2, K3, L2, L3, M2, M3, M4, N2	A
2	Svarttjønnslettet	Skaun	NR 496, 067-068	DIØ	13.07.2011	395-405	6	A05, D02	M2, (M3), M4	B
3	Myr øst for Stormorsjøen	Skaun	NR 485-486, 048-049	DIØ	13.07.2011	445-460	17	A05, D02	L3, M2, (M3)	B/C
4	Megardsslættet	Melhus	NR 489-496, 046-050	DIØ	13.07.2011	442-455	68	A05, D02	K3, L2, M2, M3	A
5	Myrer ved Blåkkåtjønna	Melhus	NR 470-480, 033-038	DIØ	03.08.2011	410-425	94	A05, A06, D02	L2, L3, M2, M3, M4, N2	A
<i>Hølonde, bygda</i>										
6	Myr ved Storslættet (Aunet)	Melhus	NR 540, 044	DIØ	03.08.2011	180-185	7	A05, D02	L2, M1, M2	C
7	Slettmyra (Kolbrandstad-Flåtten)	Melhus	NR 500-501, 032-033	DIØ	03.08.2011	360-385	28	A05, D02	L2, M2	B/C
8	Nerslættet (N for Saga)	Melhus	NR 472-473, 018-020	DIØ	03.08.2011	270-280	9	A05, D01, D02	G12, M2	C
9	Myr ved Vargråa (Ø f Reksåsvatnet)	Melhus	NR 494, 007-008	DIØ	03.08.2011	340-360	3	A05, D02	M2	C
10	Estenstadslættet (S f Sørheim)	Melhus	NR 506, 012-013	DIØ	10.08.2011	280-295	11	A05, D02	L2, M2	C
11	Myr V for Gåslandslykkja	Melhus	NR 519-520, 009-012	DIØ	10.08.2011	315-360	50	A05, D02	L2, M2	B
12	Tennslættet	Melhus	NR 522-523, 007-008	DIØ	10.08.2011	335-355	12	A05, D01, D02	G4?, (K3), L2, M2, (M3)	C
13	Vennaslættet (N for Hjultjønna)	Melhus	NR 574-576, 029-032	DIØ	10.08.2011	235	28	A05, D02	M2, M3, M4	B
<i>Sunnsetkjølen</i>										
14	Storslættet (Simohogstret)	Melhus	NQ 549-552, 981-985	DIØ	11.08.2011	330-345	42	A05, A06, D02	L2, L3, M2, M3, M4, N2	B
15	Johanslættmyra	Melhus	NQ 549-551, 988-990	DIØ	11.08.2011	285-295	21	A05, D02	M2	B/C
16	Myrer N for Svarttjønna	Melhus	NQ 555-558, 980-984	DIØ	11.08.2011	370-420	23	A05, D02	K2, L2, M2	C

Nr	Område/lokalitet	Kommune	UTM	Inventør	Dato	Hoh	Areal (daa)	Naturtype (DN)	Vegetasjon	Verdi
17	Damtjønnslettet (Ø for Svarttjønna)	Melhus	NQ 562-565, 978-981	DIØ	11.08.2011	400-415	25	A05, D02	M2, M3, M4	B
18	Enaslettet-Tjukkenget, m.fl. (Ø f Svarttjønna)	Melhus	NQ 564-568, 990-996	DIØ	11.08.2011	405-440	30	A05, D02	L2, M2	B/C
19	Myr ved Jutulstenåsen (S for Svarttjønna)	Melhus	NQ 560-562, 986-988	DIØ	11.08.2011	400-425	28	A05, D02	K2, L2, M2	B
	<i>"Sæterdalen"</i>									
20	Tjørnenget (Djuplia)	Melhus	NQ 496-498, 936-938	DIØ	12.08.2011	450-470	10	A05, D02	L2, M2	B
21	Myrer N for Djuplihøgden	Melhus/Mel dal	NQ 489-494, 938-942	DIØ	12.08.2011	440-475	75	A05, D02	L2, M2	B
22	Sølbergslættet (N for Bastiansætra)	Meldal	NQ 482-485, 935-939	DIØ	12.08.2011	460-485	38	A05, D02	K2, L2, M2, M3	B
23	Myr N for Håmmårasen (Slagislættet)	Melhus	NQ 513-515, 943-948	DIØ	12.08.2011	385-400	28	A05, D02	L1, L2, M2	C

D Registrering av slåttemyr i Nord-Trøndelag

Delrapport 2011

av Anders Lyngstad
NTNU Vitenskapsmuseet, Seksjon for naturhistorie, 7491 Trondheim
22. desember 2011

1 Innledning

Denne delrapporten er en foreløpig beskrivelse av lokaliteter med slåttemyr i Nord-Trøndelag som ble oppsøkt i 2011. De prioriterte områdene er: Myrlandskapet fra Skeitjønnfjellet til Olsgrønningen i Høylandet, Øst for Øyvåttet i Høylandet, Myrlandskapet rundt Tjønnengåsen i Grong, Slåttemyrer ved Vektaren i Røyrvik, Slåttemyrer ved Søråttet (Namsåttet) i Røyrvik, Slåttemyrer på Myrmo i Hudningsdalen i Røyrvik, Myrlandskap ved Vallervåttet i Hudningsdalen i Røyrvik, Slåttemyrer ved Gjersvika i Røyrvik, Slåttemyrer på Sandnes i Lierne, og Kvamsfjellet i Steinkjer kommune. De viktigste resultatene fra undersøkelsene i Kvamsfjellet er rapportert i Høitomt & Lyngstad (2011), og det er ikke lagt vekt på dette området i denne delrapporten. Beskrivelsene er for det meste basert på relativt korte befaringer som ble gjennomført 18. juli, 20. juli, 22. juli og 20.-26. august, og varierer noe i detaljeringsgrad. Artsinventar og andre karakteristikk er ikke fullstendig. Det er angitt naturtyper etter DN-håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007). Navn på karplanter følger Elven (2005) og navn på moser følger Frisvoll et al. (1994). Det er gjort en verdivurdering (etter DN-håndbok 13) der følgende kriterier er brukt:

- botanisk diversitet (forekomst av rik myrvegetasjon, forekomst av sjeldne/trua arter)
- størrelse
- tilstand (gjengroingsgrad, hevd, etc.)
- andre kulturspor (rester etter høyløer, stakkstenger, etc.)

Det er lagt størst vekt på botanisk diversitet, men tilstand og størrelse er også tillagt betydelig vekt. For å skille ut slåttemyrer fra annen myr ved registrering har vi brukt følgende karakteristiske trekk (i tillegg til historisk dokumentasjon):

- relativt jevn fordeling av arter og mange individer av hver art
- stor forekomst av slåtteindikatorer vs. arter som ikke tåler slått godt
- busker og trær sprer seg inn fra kantene på en måte som indikerer gjengroing
- slett overflate uten småtuer, og ofte uten myrstrukturer (avhenger av type myrmasse)

Det er innhentet historisk dokumentasjon for mange av områdene i Røyrvik, kilder er grunneiere eller andre personer med kunnskap om lokale forhold. Tilstand og hevd er imidlertid stort sett vurdert ut fra det som er observert i felt. Vi kan ikke se bort fra at det senere i prosjektet vil kunne komme justeringer av verdisetting for noen av lokalitetene når mer historisk dokumentasjon er innhenta, eller som et resultat av at vi tydeligere ser hvordan lokalitetene plasserer seg i en regional og nasjonal sammenheng.

2 Lokalitetsbeskrivelser

Lokalitetene er, der det er naturlig, gruppert i delområder. Dette kan være store, mosaikkprega områder med høy andel slåttemyrer, eller områder der slåttemyrene utgjør en forholdsvis liten del av myrene og ligger enkeltvis rundt omkring i landskapet. De fleste lokalitetene er ført til D02 Slåtte- og beitemyr, men to lokaliteter (i Røyrvik) som grenser inntil fine slåttemyrer er registrert som F04 Bjørkeskog med høgstauder og E06 Viktig bekkedrag. Det er beskrevet i alt 38 lokaliteter. Observatør er Anders Lyngstad (AL).

Myrlandskapet fra Skeitjønnfjellet til Olsgrønningen, Høylandet

Hattmoenget og andre slåttemyrer i området Rosåsen – Almåsgrønningen er godt kjent og beskrevet før, men sør for dette ligger et landskap som også har vært mye brukt i forbindelse med utmarksslått. Hele vegen fra Mjøsundmarka over Skeitjønnfjellet, videre til Haugåsen og sør til Hovdin og Olsgrønningen er det navn som vitner om slått. Ved feltarbeidet i 2011 ble området fra Grøtåa sør til Skeitjønnå undersøkt, og også et område fra Bjørkengan til Stormyrslættet ble inventert. I Marenåsen nord for Stormyrslættet er det noen rikmyrflekker (ikke utfiguret) som nokså sikkert har vært slått. Vegetasjon og gjengroingsforhold i Marenåsen er som på Stormyrslættet. Blant slåttemyrer som ikke ble oppsøkt men som kan ha verdier nevner vi: Myrer i Hevelengåsen, Åengan, Haugåsengan (to ulike myrer med samme navn), Trettengan sør for Almåselva, Steinmyrslættet, Fellesengen samt noen flere myrer i Hovden-området. Sør og sørvest for Stormyrslættet er Høgenget og Åmundmyra aktuelle. Flere myrer har navn som tyder på tradisjonell bruk, for eksempel Arnfinnenget og Stakkmyra, men disse er grøfta. Det er i det hele tatt mye inngrep i dette området, både grøfting, hogst og skogsbilveger har gått hardt ut over mange myrer. Kraftlinjer og hyttebygging krever også sitt, men for myrene ser ikke disse ut til å ha vært like negative. Vår vurdering er at slåttemyrene ved Rosåsen (Moen & Nilsen 2005, Lyngstad (manus) 2011) er representative for myrene i Høylandet. Det er klart at det er mange andre fine slåttemyrer i området, men fordi Rosåsenområdet er et fornuftig satsingsområde har disse ikke blitt prioritert undersøkt.

NT 1 Stormyrslættet

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.07.11

Kommune: Høylandet

UTM: UM 655,722

Hoh.: 170-210 m.

Verdivurdering: B

Stormyrslættet er en del av et stort myrlandskap mellom Olsgrønningen og Storgårningen. Slåttemyrer finnes spredt i store deler av området, men Stormyrslættet er sannsynligvis den største lokaliteten her. Ombrotrof vegetasjon utgjør omtrent 25 % av myrkomplekset Stormyrslættet. Minerotrof vegetasjon opptrer på bakkemyr og flatmyr, og bakkemyrene er, med et par unntak, nokså slake. På minerotrofe areal er intermediær myr vanligst (ca 70 %), mens middelsrik og fattig myr hver dekker ca 15 %. Øst på lokaliteten er myra så rik at den grenser til å være ekstremrik, her står klubbstarr, gulstarr, trådstarr, engmarihand, (mye) breiull og sveltull (*Carex buxbaumii*, *C. flava*, *C. lasiocarpa*, *Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, *Eriophorum latifolium*, *Trichophorum alpinum*). I øst er det også noen fine, rike kilder. Myrflatene er stort sett slette og uten krattoppslag, mens det er en del bjørkekratt på myrkanter og på de bratteste bakkemyrene. Ei kraftlinje krysser lokaliteten, og det er kjørespor på myrene.

NT 2 Bjørkengan

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.07.11

Kommune: Høylandet

UTM: UM 659,737

Hoh.: 185-240 m.

Verdivurdering: -

Bjørkengan er tatt med som et eksempel på ei i hovedsak fattig til intermediær, lågtliggende bakkemyr som tidligere har blitt slått, men den har ikke lenger verdi som slåttemyrlokalitet. Lokaliteten ligger like ved fylkesveg 776 i den vestvendte lia i Haugåsen. Et par steder vokser breiull (*Eriophorum latifolium*) sparsomt, men ellers er floraen fattig, og vegetasjonen virker nokså lite produktiv. Dette er en av de stedene man kan mistenke at opphør av slått har begunstiget torvmosene (*Sphagnum* spp.), og at dette har gitt en senking av pH med påfølgende utarming av karplantevegetasjonen og senking av

produksjonen i feltsjiktet. Myra framstår som noe tuete, og med dominans av torvmoser i botnsjiktet. Det er også noe krattoppslag, men stort sett bare i de rikeste og mest produktive delene, som på Bjørkengan stort sett er intermediær myr. Fra fylkesvegen og tvers over myra opp mot skogen i overkant er det kjørt med en eller annen type tungt, maskinelt utstyr. Det kan se ut som spor etter gravemaskin eller hogstmaskin/lassbærer, men hvorfor det skulle være behov for å kjøre tvers over myra er vanskelig å forstå. Like sør for sporene går det en veg opp til skogen, og denne må være langt å foretrekke. Skogen er ikke hogd, så det er lite trolig at dette er knytta til skogsdrift. Sporene er ferske (antakelig sommeren 2011) og særdeles stygge, myra er endevendt over nokså lange strekninger, og dette er et eksempel på inngrep som myrer ikke tåler.

NT 3 Myrene NV for Skeitjønnna, Hølbekkgrubba

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.07.11

Kommune: Høylandet

UTM: UM 709,746

Hoh.: 180-225 m.

Verdivurdering: C

Nordvest for Skeitjønnna er det ganske store myrarealer der Romstad (2002) dokumenterer slått i tidligere tider. Vegetasjonen er stort sett intermediær fastmattemyr, og den er en direkte parallell til intermediær fastmattevegetasjon i Rosåsen-området. Noen steder er det flekker med middelsrik fastmattemyr med forekomster av blant annet breiull og nattfiol (*Eriophorum latifolium*, *Platanthera bifolia*). Bakkemyrer dominerer, men de slakeste områdene grenser mot flatmyr. Det er lite gjengroing ved Skeitjønnna, noe krattoppslag finnes, men vesentlig mindre enn inne i reservatet på Hattmoenget for eksempel. Det er ingen inngrep på lokaliteten. Myrene fortsetter langs Skeitjønnna ned til Skeitjønnumyra lenger sør, og det kan være at Skeitjønnumyra er ei vel så viktig slåttemyr som den undersøkte myra. Ut fra ortofoto kan det se ut som at Skeitjønnumyra har store areal flatmyr og dårlig utvikla strengmyr, og at overflata er slett men at deler av myra har mye små trær og busker (gjengroing).

Øst for Øyvatnet

I dette lågtliggende området ble bare Loddomyra oppsøkt. Langs Hundsåa er det flere slåttemyrer som kan være av interesse, men fordi disse antakelig er floristisk og vegetasjonsmessig ganske like myrene ved Rosåsen ble de ikke prioritert.

NT 4 Loddomyra Ø for Øy

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 18.07.11

Kommune: Høylandet

UTM: UM 744,815

Hoh.: 110 m.

Verdivurdering: C

Loddomyra ligger for seg sjøl omgitt av skog og innmark (eng). Myra er slett, og i det store og hele lite gjengrodd, men noe oppslag av av bjørk (*Betula pubescens*) fins spredt. Takrør (*Phragmites australis*) er i ferd med å innta myra. Bortsett fra (kanskje) i nordvest er det grøfta i kanten rundt myra, og i kantene er det store blåtopp-tuer (*Molinia caerulea*) som viser at grøftene har en markert dreneringseffekt. To tredeler av arealet har middelsrik fastmattevegetasjon, og det rikeste arealet er i sør. Noen arter: engmarihand og breiull (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, *Eriophorum latifolium*). Resten av myra er intermediær og fattig, fattigmyr dekker mindre enn intermediærmyr.

Myrlandskapet rundt Tjønnengåsen, Grong

Vest for Gartland er et stort myrlandskap (ca. 12 km²) som avgrenses av Visseterhaugen, Slett fjellet og Hjartåsen (436 moh.) i øst og nordøst, grensa mellom Grong og Høylandet i nord, ei rekke tjønner og vatn innunder Durmåklumpen, Fjellbroddlifjellet (556 moh.) og Sklettklumpen i vest, og åsene ned mot Spennmyra i sør. Sentralt i dette landskapet ligger Tjønnengåsen (347 moh.). Området ligger i mellomboreal vegetasjonssone og i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon (Moen 1998). Berggrunnen er vesentlig granatglimmerskifer (Roberts 1997), dette kan gi grunnlag for forekomster av basekrevende arter og rike vegetasjonstyper.

Landskapet domineres av nokså store myrer og låge, skogkledde åser og hauger, og myrene utgjør anslagsvis 50-60 % av arealet (ikke målt nøyaktig). Vanligst er fattige og intermediære (minerotrofe) myrer, men ombrotrofe myrer er også vanlig. I tilknytning til kilder eller innunder skråninger er det ikke helt uvanlig å finne (oftest) små partier med middelsrik myrvegetasjon, men ekstremrik vegetasjon fins bare sjelden. Bakkemyrer er den vanligste typen myrmasiv, men flatmyrer fins også, og flere steder er det myrer som har tendenser til dannelsen av strenger og flarker. Ingen godt utvikla strengmyrer ble imidlertid sett.

De observerte ombrotrofe myrene hører alle til myrmasivtypen planmyr. Det ble ikke sett noen gode eksempler på høgmyr, men ombrotrofe myrer var ikke målet for undersøkelsen, og det kan være at målretta inventering av all myrvegetasjon vil gi andre resultater.

Skogen er vesentlig dominert av gran på produktiv fastmark og furu på skrinne og tørr mark. Furu finner vi også på fattige og ombrotrofe myrer. Vegetasjon og karplanteflora i skogen er nokså triviell, men skogvegetasjon ble bare observert i forbifarten på veg mellom myrlokaliteter.

Det er mange navn rundt Tjønnengåsen som viser at det har vært mye aktivitet knytta til markaslått, og et utvalg av disse ble undersøkt i felt 22.08. 2011 (se under). Slåttemyrene omfatter ofte forekomster av rikmyr, men vanligst er slått på fattige eller intermediære bakkemyrer. Nordenget skiller seg ut fra de andre slåttemyrene i området som ei godt avgrensa, rik planmyr. Et generelt trekk er at slåttemyrene her ser ut til å ligge hver for seg, og ofte adskilt av store myr- og skogområder som ikke har blitt slått. Det er ikke registrert engskog av betydning, dette skyldes antakelig mangel på rike og produktive skogtyper, slik at det bare er myrene som har hatt fôrressurser av betydning.

Blant de antatte slåttemyrene som ikke ble oppsøkt er det noen som kan være av interesse. Hestbekkenget og Langengåsen ble sett på avstand, myrene er sannsynligvis ganske like andre bakkemyrer i området. På nordsida av Tjønnengåsen og sørvest for traktorvegen inn til Seterenget er det også myrområder som ut fra ortofoto ser ut til å være gammel slåttemyr (bakkemyr).

NT 5 Seterenget

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.08.11

Kommune: Grong

UTM: UM 716,599

Hoh.: 230-250 m.

Verdivurdering: C

Intermediære bakkemyrer med en del krattoppslag og relativt mye tuer. Feltsjiktet på bakkemyrene domineres av trådstarr, duskull, rome, blåtopp og småbjønnskjegg (*Carex lasiocarpa*, *Eriophorum angustifolium*, *Narthecium ossifragum*, *Molinia caerulea*, *Trichophorum cespitosum* ssp. *cespitosum*), mens tuene ofte er bygd opp av nesten rene bestand med vortetormose (*Sphagnum papillosum*). Seterenget er ei nokså stor slåttemyr, ei kraftlinje krysser myra, men lokaliteten er generelt lite påvirket av inngrep.

NT 6 Nordenget

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.08.11

Kommune: Grong og Høylandet

UTM: UM 713,614

Hoh.: 250 m.

Verdivurdering: B

Nordenget ligger like sør for Hjartåsen på grensa mellom Grong og Høylandet, det aller meste av myra ligger i Grong. Fra Høylandet-sida (i nord) kommer en skogsbilveg opp til lokaliteten, og denne er lagt i kanten av myra. Bortsett fra dette er lokaliteten fri for inngrep. Storparten av arealet er (svakt hellende) flatmyr med rik og intermediær mjukmattevegetasjon der brunmoser, og særlig stormakkmose (*Scorpidium scorpioides*) er dominerende. Torvmosearter (*Sphagnum* spp.) finnes også. I feltsjiktet er trådstarr, flaskestarr, blåtopp og småbjønnskjegg (*Carex lasiocarpa*, *C. rostrata*, *Molinia caerulea*, *Trichophorum cespitosum* ssp. *cespitosum*) dominerende. Enkelte steder er det oppslag av strandrør (*Phalaris arundinacea*), og dette er et tegn på begynnende gjengroing. I sør er det inkludert et område med ekstremrik fastmattevegetasjon rundt en bekk, samt en laggsone som hører til et ombrotroft myrmasiv sørøst for flatmyra. Ombrotrofe myrelementer er ikke inkludert i lokaliteten. Blant artene som vokser i fastmattevegetasjonen nevnes klubbestarr, gulstarr, engmarihand og breiull (*Carex buxbaumii*, *C. flava*, *Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, *Eriophorum latifolium*). Det er noe krattoppslag langs bekken, men ellers lite busker og trær. Myroverflata er imidlertid nokså tuete, og på flatmyrpartiet er det tendenser til at disse tuene danner (forløpere til?) strenger. Brunskjene (*Schoenus ferrugineus*) ble **ikke** funnet på Nordenget tross aktivt søk. Mjukmattevegetasjonen på flatmyra er riktig voksested for arten, men det kan tenkes at Nordenget ligger litt for høgt, og kanskje også at pH er litt for låg (ikke rikt nok).

NT 7 Selbekkenget

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.08.11

Kommune: Grong

UTM: UM 696,602

Hoh.: 245-260 m.

Verdivurdering: C

Dette er ei nokså tuete og gjengrodd intermediær bakkemyr med triviell vegetasjon dominert av trådstarr, duskull, rome, blåtopp og småbjønnskjegg (*Carex lasiocarpa*, *Eriophorum angustifolium*, *Narthecium ossifragum*, *Molinia caerulea*, *Trichophorum cespitosum* ssp. *cespitosum*). Tendenser til rikere vegetasjon fins i små partier med blant annet breiull og jåblom (*Eriophorum latifolium*, *Parnassia palustris*).

NT 8 Myrer ved Åsengtjønna

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.08.11

Kommune: Grong

UTM: UM 703,593

Hoh.: 285-295 m.

Verdivurdering: C

Mellom bekken som renner fra Åsengtjønna (Selbekken) og Tjønnengåsen er det intermediære og middelsrike bakkemyrer som har preg av å ha blitt slått i tidligere tider. Myrene her har omtrent samme artsutvalg som ellers i området, med dominans av vanlige myrarter og mer eller mindre små innslag av rikmyrindikatorer (f.eks. breiull). Bakkemyrene her virker ganske produktive, og de har en god del krattoppslag, kanskje mer enn det som er gjengs i myrlandskapet rundt Tjønnengåsen. Langs den meanderende bekken er produksjonen særlig høy, og vegetasjonen her kan føres til blåtopp-eng

(G2). Mellom relativt slette partier som åpenbart har blitt slått er det områder med mer tuer (og fattigere vegetasjon) som nok ikke har vært brukt som slåtte- og beitemyr.

NT 9 Tjønningen

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 22.08.11

Kommune: Grong

UTM: UM 707,586

Hoh.: 280-290 m.

Verdivurdering: C

Tjønningstjønnen ligger med unntak av nordøstbredda omkransa av myr, og disse myrene har nok i stor grad vært nytta som slåtte- og beitemyr. Vegetasjonen er stort sett fattig og intermediær, med dominans av vanlige myrarter. Bakkemyrer med fastmattevegetasjon dominerer, og mange av disse har tendenser til dannelse av strenger og flarker, men ikke så tydelig at det kan kalles strengmyr. Lokaliteten er et godt eksempel på slåtte- og beitemyrer med fattig vegetasjon. Det er lite krattoppslag på Tjønningen, men myroverflata er stedvis nokså tuete.

Slåtte- og beitemyrer ved Vektaren, Røyrvik

Ved naturtypekartleggingen i 2005 ble det beskrevet fem slåtte- og beitemyrlokalteter i dette området. Rundt garden Myrheim ligger fire av disse slåtte- og beitemyrene: Stormyra (BN00027809), Limyra (BN00027859), Myrheim (BN00027794) og Storstakkslettet (BN00027818). I tillegg er det her to lokaliteter klassifisert som rikmyr: Myrheim (BN00027808) og Småstakksletta (BN00027817). Vest for Vektaren ligger Loddomyra (BN00027810), den siste av de fem registrerte slåtte- og beitemyrene. Sørøst for sjøen er det registrert ytterligere tre rikmyrer, Bustadmyra (BN00027821), Båstøvika (BN00027854) og Jakobstakkslettet (BN00027858). For alle rikmyrene her er det oppgitt at de nesten helt sikkert har blitt slått tidligere.

Ved feltarbeidet i 2011 var det myrene langs den sørlige bredda av Vektaren samt tidligere ikke undersøkte deler av Loddomyra som ble undersøkt. I tillegg har vi opplysninger om at myrene mellom Vektaren og Saksvatnet samt på vest og nordvestsida av Saksvatnet ble slått (Johan Vektarli pers. medd.). Sør for Saksvatnet ligger Femstakkslettet og Elgstakkslettet, både navnet og framtoning på ortofoto tyder på at disse også er gamle slåtte- og beitemyrer. Myrene mellom Vektaren og Sørsvatnet (Namsvatnet) har også blitt slått, her opplyser Johan Vektarli at gardene slo oppover fra hver sin side, og at de møttes i Skardet, omtrent midt mellom disse store vatna.

Ved Båstøvika ble de registrerte lokalitetene Bustadmyra, Båstøvika og Jakobstakkslettet raskt sjekket for å se om vurderingene av verdier, avgrensing og klassifisering gjort i 2005 stemmer overens med vurderingene i 2011. I hovedtrekk er vurderinger av avgrensing og verdisetting lik, men klassifiseringa for både Bustadmyra og Jakobstakkslettet foreslås endra fra rikmyr til slåtte- og beitemyr. Se forslag til endringer i lokalitetsbeskrivelser nedenfor. Her er sporene etter slåttens fortsatt så store at det kan forsvares å kalle dette slåtte- og beitemyrer, og dette antar vi er gjengs for de rikmyrlokaltetene i Røyrvik der tidligere slått er nevnt. Ved å benytte ortofoto sammen med lokalitetsbeskrivelser kan dette avgjøres for hver enkelt lokalitet, og en slik overordna vurdering vil vi gjøre i løpet av 2012.

NT 10 Jakobstakkslettet ved Hovden

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 23.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 313,984

Hoh.: 445-460 m.

Verdivurdering: C

Jakobstakkslættet ved Hovden (en del av Vektaren) er ikke samme myr som Jakobstakkslættet lenger vest langs den sørlige bredda av Vektaren. Jakobstakkslættet ved Hovden er ei slåtte- og beitemyr i nokså sterk gjengroing, med kraftig oppslag av både bjørk, sølvvier og ullvier (*Betula pubescens*, *Salix glauca*, *S. lanata*), og myra er også ganske tuete. I tuene er det mye torvmoser (*Sphagnum* spp.), men ellers domineres botnsjiktet av brunmoser. Vegetasjonen er for det meste intermediaær og middelsrik fastmattemyr, men med små partier med ekstremrik fastmattemyr. Noen arter: gulstarr, trådstarr, sumphaukeskjegg, breiull, myrsnelle, jåblom, myrklegg, sveltull (*Carex flava*, *C. lasiocarpa*, *Crepis paludosa*, *Eriophorum latifolium*, *Equisetum palustre*, *Parnassia palustris*, *Pedicularis palustris*, *Trichophorum alpinum*). Myrmasstypen er bakkemyr. Midt inne i et bjørkekratt står ei gammel stakkstang, dette illustrerer godt de endringene gjengroing forårsaker på slåtte- og beitemyrer.

NT 11 Myra nord for Jakobstakkslættet

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 23.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 311,987

Hoh.: 445-465 m.

Verdivurdering: B

Denne myra ligger like nord for Jakobstakkslættet ved Hovden, og er ei fin slåtte- og beitemyr (bakkemyr) med mye ekstremrik fastmattevegetasjon. Det er også en god del middelsrik og intermediaær vegetasjon her. En veg skjærer over den sørlige delen av lokaliteten, og dette har hatt en dreneringseffekt som blant annet vises gjennom stor dominans av blåtopp (*Molinia caerulea*). Det er ingen andre inngrep på lokaliteten. De sørlige delene av lokaliteten er nokså gjengrodd med mye krattoppslag, dette kan sees på begge sider av vegen, men kanskje sterkest på det lille myrområdet ovenfor (og sør for) vegen. Storparten av arealet er åpent og slett. Artsutvalget er i hovedsak likt det vi finner på Jakobstakkslættet, men med større forekomster av de basekrevende artene. Rundt myra er det mye rik høgstaudebjørkeskog der turt (*Cicerbita alpina*) er en dominerende art.

NT 12 Sjulmyra på Finnhustangen

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 23.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 305,991

Hoh.: 445-465 m.

Verdivurdering: B

Lokaliteten består av flere myrmasse, ei bakkemyr i vest, ei fin strengmyr sentralt, og igjen bakkemyr i øst. Mellom bakkemyrmasse i vest og strengmyra er et lågproduktivt område med tynn torv som antakelig ikke har vært slått, og det er også usikkert om strengmyrarealet har vært slått. De østlige delene er bare sett på avstand, og det er mulig at et større areal ned mot Vektaren kunne vært inkludert. På ortofoto ser det ut til at det der er noe fattigere bakkemyrer, og med ganske kraftig krattoppslag, samt et nytt strengmyrmasse. En veg går over bakkemyra i vest, og arealet på oversiden av vegen er ikke inkludert i lokaliteten på grunn av kraftig krattoppslag. Like nedenfor vegen er det også en del kratt, og overflata er i ferd med å bli tuete. Dette er en dreneringseffekt forbundet med vegen. Lenger ned på myra er overflata slett, og det er lite krattoppslag med unntak av et parti ned mot Vektaren med høgere helning (og antakelig tynnere torv) enn resten av bakkemyra. Vegetasjonen på bade bakkemyra i vest og strengmyra er i hovedsak ekstremrik, dette inkluderer strengene på strengmyra. I tilknytning til et lite sig på bakkemyra er det rik høgstarrvegetasjon. Noen arter: engmarihand, lappmarihand, mye breiull, sveltull (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, *D. lapponica*, *Eriophorum latifolium*, *Trichophorum alpinum*). Dette er ei fin og variert myr, og de tidligere slåttearealene er i hovedsak lite gjengrodd.

NT 13 Bustadmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 23.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 289,992

Hoh.: 445-465 m.

Verdivurdering: B

Litteratur: Lyngstad et al. (2007).

Forslag til revidert lokalitetsbeskrivelse:

Bustadmyra er ei fin slåtte- og beitemyr der slakt hellende bakkemyrer med ekstremrik fastmattevegetasjon er dominerende. På de flateste partiene sørvest for vegen (på den største myrflata) er det tendenser til dannelse av strenger og flarker, men tuene er låge. Nedenom (nordøst for) vegen er det noen steder kraftig oppslag av bjørkekratt, men myrflatene er i hovedsak åpne. I øvre (søndre) del hever terrenget seg og myrvegetasjonen går gradvis over i åpen fastmarkspreget eng/engskog. En bekk renner gjennom lokaliteten, som også krysses av en veg. I kanten av myra samt mellom Bustadmyra og Jakobstakkslettet finnes enkelte småskrenter med rik flora. Her ble taggbregne og kranskonvall (*Polystichum lonchitis*, *Polygonatum verticillatum*) sett. På de åpne myrflatene finnes noe engmarihand og en stor populasjon med lappmarihand (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, *D. lapponica*). Ellers ble det registrert svarttopp, harerug, stjernestarr, trådstarr, trådstarr, slirestarr, sumphaukskjegg, skogmarihand, smalsoldogg, myrsnelle, skogsnelle, breiull, mjødurt, skogstorkenebb, marigras, bukkeblad, blåtopp, jåblom, myrklegg, kongsspir, tettegras, tepperot, engsoleie, småengkall, lauvtistel, fjellfrøstjerne, bjønnbrodd, sveltull, bjønnskjegg og ballblom (*Bartsia alpina*, *Bistorta vivipara*, *Carex echinata*, *C. lasiocarpa*, *C. rostrata*, *C. vaginata*, *Crepis paludosa*, *Dactylorhiza fuchsii*, *Drosera longifolia*, *Equisetum palustre*, *E. sylvaticum*, *Eriophorum latifolium*, *Filipendula ulmaria*, *Geranium sylvaticum*, *Hierochloa odorata*, *Menyanthes trifoliata*, *Molinia caerulea*, *Parnassia palustris*, *Pedicularis palustris*, *Pedicularis sceptrum-carolinum*, *Pinguicula vulgaris*, *Potentilla erecta*, *Ranunculus acris*, *Rhinanthus minor*, *Saussurea alpina*, *Thalictrum alpinum*, *Tofieldia pusilla*, *Trichophorum alpinum*, *T. cespitosum* ssp. *cespitosum*, *Trollius europaeus*).

NT 14 Jakobstakkslettet

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 23.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 290,990

Hoh.: 445-460 m.

Verdivurdering: B (C)

Litteratur: Lyngstad et al. (2007).

Forslag til revidert lokalitetsbeskrivelse:

Denne slakt hellende bakkemyra ligger mellom vegen og Vektaren like øst for Bustadmyra, og har mye til felles med denne. Myrvegetasjonen er ekstremrik, og nederst mot vatnet overtar litt fukteng og vasskantvegetasjon. Myra er slett og lite gjengrodd, men i kantene er det en del vieroppslag. Noen arter: sumphaukskjegg, skogmarihand, lappmarihand, myrsnelle, breiull, stortveblad, kongsspir, fjellfrøstjerne og sveltull (*Crepis paludosa*, *Dactylorhiza fuchsii*, *D. lapponica*, *Equisetum palustre*, *Eriophorum latifolium*, *Listera ovata*, *Pedicularis sceptrum-carolinum*, *Thalictrum alpinum*, *Trichophorum alpinum*).

NT 15 Loddomyra øst

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VN 339,011

Hoh.: 470-550 m.
Verdivurdering: C

Lokaliteten må sees i sammenheng med den tidligere registrerte lokaliteten Loddomyra, områdene som ble undersøkt i 2011 ligger sør og øst for denne. Myrene fra vegen og opp mot åsene under Dergaklumpen ble inventert, og i korte trekk kan vegetasjonen oppsummeres som fattig og triviell. Fattig og intermediær fastmatte (mest bakkemyr, noe flatmyr) er helt dominerende. Nær vegen står ei stakkstang enda. Storparten av myrstykket ved stakkstanga er flatmyr med mjukmattevegetasjon dominert av trådstarr (*Carex lasiocarpa*), og det er her det tydeligste slåttemyrpreget vises. Kanskje er dette den delen av Loddomyra der slåtten ble drevet lengst? Johan Vekterli (pers. medd.) opplyser at det var mye slått på Loddomyra både på 1930-tallet og under krigen, men at det avtok raskt utover 1950-tallet. Han var sjøl med på slåtten i 1954 eller 1955, og dette var siste gangen det ble slått her. Den godt dokumenterte bruken er grunnen til at lokaliteten inkluderes, de botaniske verdiene er i seg sjøl ikke nok til å prioritere denne delen av Loddomyra.

Slåttemyrer ved Sørvatnet (Namsvatnet), Røyrvik

Ved naturtypekartleggingen i 2005 ble det beskrevet én slåttemyrlokalitet i dette området, det er Kjerrmyra (BN00027812). I tillegg ble Nybekkvika (BN00027820) registrert som rikmyr, men med opplysninger om at myra antakelig har vært slått tidligere. Ved feltarbeidet i 2011 var det myrområdene i Brattmyrhøgda og mellom Heimvatnet og Sørvatnet som ble undersøkt. Fra Brattmyrhøgda og ned mot vegene i sør og øst er myrene ikke undersøkt, men ut fra ortofoto ser vi at det er myrer også her som nok kan ha de samme kvalitetene som myrene som har blitt undersøkt. På vestsida av Sørvatnet ligger Trestakkmýra, også denne myra og flere myrer mellom denne og Nybekkvika ser på ortofoto ut som slåttemyrer.

Den registrerte lokaliteten Kjerrmyra ligger ved vegen inn til Sørås og Bustadmo, og er blant de største myrene i slåttemyrkomplekset ved Sørvatnet. I tillegg til Kjerrmyra har Grubbmyra nasjonal verdi, og samla er dette komplekset av slåttemyrer av stor interesse.

NT 16 Grubbmyra

D02 Slåtte- og beitemyr
Oppsøkt: AL 23.08.11
Kommune: Røyrvik
UTM: VM 323,070
Hoh.: 455-485 m.
Verdivurdering: A

Lokaliteten Grubbmyra omfatter (i tillegg til Grubbmyra) Kjelterstakkslettet og Holmstakkslettet. Setemnstakkslettet ligger også her, men hører kanskje til i lokaliteten Vest for Heimvatnet slik grensene er trukket. Kulturpåvirkningen på disse myrene er helt klar, vegetasjonen er tydelig slåttepåvirka, navna viser det samme, og på Holmstakkslettet står det ei gammel stakkstang. Avgrensingen er snirklete, og følger i stor grad vegetasjonsgrenser. I hovedsak er ombrotrof og fattig myrvegetasjon holdt utenfor, det samme er skogvegetasjon. Et klart unntak er et fattig skogparti som ligger som ei øy sentralt i lokaliteten. Hele området har mosaikker av vegetasjonstyper, og det er vanlig med små vegetasjonsenheter. De slåtte myrene er oftest bakkemyrer med middels helning, relativt høg produksjon og antatt ganske tjukk torv. Det er noen steder tendenser til dannelse av strenger og flaker (strengmyr). Middelsrik fastmattevegetasjon er vanligst, men både ekstremrik og intermediær vegetasjon er vanlig. Mot Brattmyrhøgda (i sør) er det noen sterke rikkilder. Like før inventeringen hadde det regnet kraftig, og det er derfor usikkert om disse kildene er stabile eller om de påvirkes mye av endringer i grunnvasstand. Gjengroingen er variabel, noen myrer har kraftig oppslag av kratt, mens andre er nærmest helt åpne. Myra der stakkstanga står er kanskje mest gjengrodd, her er det tett bjørkekratt. Overflata på myrene er stort sett slett (lite tuer), og dette gjelder også der det er

mye krattoppslag. Ei kraftlinje krysser lokaliteten, men har ingen betydning for verdiene her. Det er ingen andre inngrep på lokaliteten.

NT 17 Vest for Heimvatnet

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 23.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 326,070

Hoh.: 465-470 m.

Verdivurdering: C

Denne lokaliteten må sees i sammenheng med Grubbmyra, men er skilt ut fordi slåtteemyrene ikke er kontinuerlige fra Grubbmyra og hit. Vegetasjonen er ekstremrik til intermediaær, bakkemyr dekker mye, men et relativt stort areal klassifiseres som strengmyr. Strengene og flarkene er imidlertid låge/grunne og dårlig utvikla. Gjengroingen er middels kraftig. Lokaliteten har isolert sett lokal verdi, men som en del av slåtteemyrkomplekset ved Sørvatnet er verdien større.

NT 18 Brattmyrhøgda

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 23.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 323,062

Hoh.: 480-540 m.

Verdivurdering: B

Lokaliteten omfatter blant annet Skogstakkslettet, Brattmyra, Sørhaldsmyra og Låvhaugmyrin, og ligger sør for Grubbmyra. Vegetasjonen er i det store og hele lik den vi finner på Grubbmyra, men torvdybden er antakelig noe lågere, og produksjonen virker også noe lågere på det meste av arealet. Slåtteemyrene er noe mer marginale her enn på Grubbmyra. Avgrensingen er også her snirklete, dette er et utpreget mosaikklandskap. Gjengroingssituasjonen er nokså lik den vi ser på Grubbmyra, noe varierende, men gjennomgående lite gjengrodd. Lokaliteten omfatter en god del myrkantvegetasjon (på tynn torv), og disse kantene gror raskere igjen enn myrflatene. Innenfor avgrensingen er det noe skogdekt areal, mye av dette er rik lågurtskog som antakelig har vært slått. Generelt er skogen i området rik, og typer av lågurtskog er vanlig. Blåbærskog er også vanlig, mens høgstaude-skoger eller skogtyper skinnere enn blåbærskog er mindre vanlige. Ved sørkanten i lokaliteten er det anlagt en veg, og det er også gravd ei stor grøft, sannsynligvis i forbindelse med vassforsyning. Det mest påvirkede arealet er ikke aktuelt å skjytte, men vegen kan kanskje brukes for å komme til med skjøtselsutstyr. Øst for lokaliteten er det kort veg til nærmeste kultureng (åker), og i dette området er det også grøfta et betydelig myrareal. De grøfta myrene er holdt utenfor avgrensingen.

Slåtteemyrer på Myrmo i Hudningsdalen, Røyrvik

Ved garden Myrmo i Hudningsdalen er det en rekke slåtteemyrer, og disse ble undersøkt 24. og 25.08.2011. Slåtteemyrene i dette området har ikke vært registrert tidligere. Det meste av området har rik berggrunn med fyllitt, grønnstein, kalkstein og marmor, dette er den samme kalkåra som vi finner i Lybekkdalen. I nordvest ved Lomtjønnin og vestover mot Husvikruet og Husvika er det sandstein i grunnen. Flora og vegetasjon gjenspeiler dette, på de rike bergartene er det rik flora, mens på den basefattige sandsteinen er det nokså artsfattig og triviell flora. Den tradisjonelle bruken er godt kjent siden Jon Johansen, far til grunneier Janne B. Johansen, var med på slåttene som ung. Jon Johansen deltok på befaringa 24.08.2011, og påviste blant annet flere steder der stakkstenger står eller har stått.

Generelt er myrene her lite gjengrodde, og siden de ligger i et landskap med aktiv gardsdrift er de lett tilgjengelige og lette å skjytte. Det er stor variasjon i de slåtte myrtypene på Myrmo. De to lokalitetene

Kustakkslettet og Femstakkmyra samt Myr S for Bjørbekken skiller seg ut med å ha særlig høy verdi. Kustakkslettet og Femstakkmyra har store arealer ekstremrik myrvegetasjon og rik engskog som det er dokumentert har blitt slått. Myr S for Bjørbekken har ekstremrik mjukmatte- og fastmattevegetasjon, og myra skiller seg fra de fleste andre slåttemyrene som er registrert i Nord-Trøndelag i 2011 ved å være ei så rik flatmyr. I tillegg ligger denne myra i et landskap med høy diversitet og store naturverdier.

Det er noen flere myrer i området som burde vært oppsøkt, men vi tror disse har samme eller lavere verdi enn de som er inkludert. Dette gjelder i første rekke Jensstakkslettet innunder Hudningslia og myrene mellom Midter Lomtjønna og vegen fra Sæteråsen til Husvika. Krustakkslettet er heller ikke oppsøkt, men er tatt med på grunn av plassering inntil to andre lokaliteter.

NT 19 Kustakkslettet og Femstakkmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 24.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 355,975

Hoh.: 515-540 m.

Verdivurdering: A

Dette er to slåttemyrer som henger sammen, og som hver for seg og samla har høy verdi. Femstakkmyra ble slått under krigen, etter dette tok slåtten slutt. Det er flere stakkstenger på lokaliteten, to av disse står enda, ei på Kustakkslettet og ei på Femstakkmyra. Myrene ble beita fra 1967 til 1985. Kustakkslettet har den rikeste myrvegetasjonen, og ekstremrik og middelsrik fastmattemyr dominerer. Jon Johansen (pers. medd.) opplyser at myra ofte ble slått hvert år. Dette er meget uvanlig i Trøndelag, og tyder på at produksjonen er høy. Femstakkmyra har mest middelsrik fastmattevegetasjon, men her er også noe ekstremrik og intermediær vegetasjon. Begge myrene er flate eller slake, det meste av myrarealet er flatmyr, men mot kantene av særlig Femstakkmyra er det en del bakkemyr også. Mellom Kustakkslettet og Femstakkmyra og i kanten av myrene er det betydelige arealer rik engskog som tidligere ble slått, dette bidrar til diversiteten på lokaliteten. Begge myrene framstår i dag som åpne, men i gjengroing. Noe krattoppslag fins, men mengdene er ikke så store enda at det vil være problematisk å skjytte myrene. Overflata er småtuete, dette skyldes nokså sikkert tråkkpåvirkning gjennom beitet. Tuer som skyldes gjenvoksing er det lite av. Veggen som går opp til Kustakkslettet har en lokal dreneringseffekt som gir krattoppslag, men samtidig gir den lett adgang til myrene. Bortsett fra denne veggen er det ingen inngrep på lokaliteten.

På vestsida av bekken som krysser Femstakkmyra er myrflatene mest fattige og intermediære, og Jon Johansen (pers. medd.) opplyser at det for det meste var de noe rikere myrkantene som ble slått her. Avgrensingen i nord omfatter derfor myrkanter og engskog men i liten grad åpne myrflater. Helt i nordvest er det tatt med et lite myrparti med fattig bakkemyr der det her stått ei stakkstang. Det er flere slåttemyrer lenger vest (nord for Lomtjønnin), men i det området er vegetasjonen nesten utelukkende fattig og intermediær. Myrene virker lite produktive, samtidig er det en del gjengroing med bjørk og med store tuer vortetormose (*Sphagnum papillosum*). I forhold til arealet som er inkludert i lokaliteten har disse myrene mindre biologisk interesse.

NT 20 Fossmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 356,969

Hoh.: 460-470 m.

Verdivurdering: B

Fossmyra er ei relativt lita, vel avgrensa slåttemyr like ved strykene i Hudningselva nær Sæteråsen. Fylkesveg 362 krysser myra, og den delen som ligger nord for vegen er i kraftig gjengroing med mye krattoppslag. Sør for vegen er myra nesten helt åpen, den beskjedne gjengroinga vises først og fremst gjennom tendenser til tuedannelse og mye akkumulert førne. Vegetasjonen er mest middelsrik, men noe er intermediært eller ekstremrikt. De rikeste partiene er på bakkemyra nord for vegen, mens flatmyra sør for vegen gjennomgående er litt fattigere. Flatmyra har tendenser til dannelse av svake strenger og flarker, trådstarr (*Carex lasiocarpa*) er dominerende i feltsjiktet.

NT 21 Øverfossmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 358,973

Hoh.: 480-490 m.

Verdivurdering: B

Øverfossmyra er blant de myrene ved Myrmo som ble slått lengst (Jon Johansen pers. medd.). Myra ligger i samme høgdelag som innmarka, og er fin, artsrik, og sikkert ganske produktiv. I øst er avgrensinga mot innmark på Myrmo, i sør mot vegen og mot fattig myrvegetasjon, i vest mot grøfter og i nord mot skogvegetasjon. Ei kraftlinje krysser lokaliteten helt i nord, og danner delvis ei naturlig grense, men to myrhalser strekker seg opp i bakken nord for linja. Mye av arealet på lokaliteten har artsrik myrkantvegetasjon, dette gjelder særlig i nord, der det er en overgang fra myr til engskog. I øst er det en del tråkkpåvirkning langs et gjerde, og vegen i sør krysser myra som fortsetter som Setermyra på den andre siden. Det er nokså lite gjengroing på Øverfossmyra, og det er hovedsaklig kantene som er utsatt. Årsaken til at myra ikke får høyeste verdi er at den ikke er veldig stor, samt at den er påvirket av ulike inngrep.

NT 22 Setermyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 362,970

Hoh.: 480-490 m.

Verdivurdering: C

Setermyra ligger mellom fylkesvegen og grusvegen mellom Sæteråsen og Myrmo. De delene av Setermyra som er utfigureert er dominert av produktiv høgstarmyr og mjukmattemyr, mye er middelsrikt, noe er ekstremrikt eller intermediært. Trådstarr (*Carex lasiocarpa*) er helt dominerende, dystarr (*C. limosa*) er vanlig, og engmarihand (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*) fins spredt. Nord for lokaliteten er et område med broket myrvegetasjon, noe er rikt, noe er fattig, nesten alt er påvirket av næringssig fra innmark på den andre siden av grusvegen. Her kan det tidligere ha vært slåttemyrer av interesse, men arealet er nå for påvirket til å inkluderes. Akkurat høgstarmyrene er imidlertid lite påvirket av næringssig, og de er slette og lite gjengrodde. Sammenlignet med andre myrer ved Myrmo er verdien begrenset, men Setermyra representerer en myrtype som er dårlig dekt i de andre lokalitetene i området.

NT 23 Myr ved Torpet

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 370,971

Hoh.: 475-490 m.

Verdivurdering: C

Rett vest for innmarka ved garden på Myrmo ligger denne tidligere slåttemyra som nå beites av storfe. Dette er ei nokså stor, ekstremrik bakkemyr som nå er sterkt tråktpåvirka. Enkelte steder er det bar torv. Myra er lite gjengrodd, det er egentlig bare litt krattoppslag mot fastmarka i lia (i nord), slik sett virker beitet. Tråkk er nå den viktigste påvirkninga på denne myra, og den er derfor klart ei beitemyr, ikke ei slåttemyr. Myra er fortsatt artsrik med de "riktige" rikmyrsartene, men i tillegg er det noen beiteindikatorer (antatt tunrapp og tunarve (*Poa cf. annua*, *Sagina cf. procumbens*)) som viser at floraen er i endring på grunn av beitet. Myra har en viss verdi fordi den fortsatt er artsrik, og fordi den er et eksempel på ei beita, ekstremrik fastmattemyr. Den vil være godt egna til forsøk som omhandler effekter av opphør av beite på rikmyr.

NT 24 Myr NV for Sæteråsen

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 348,975

Hoh.: 450-475 m.

Verdivurdering: B

Dette myrkomplekset er overfladisk undersøkt, og det er bare myra nær hytta ved vegen som ble oppsøkt. Myrmassivet som ble inventert er ei nokså produktiv, fuktig, slak bakkemyr som har middelsrik og ekstremrik fastmattevegetasjon. Myra har åpenbart blitt slått tidligere. Noen arter: gulstarr, kornstarr, breiull, fjelløyentrøst, jåblom, dvergjamne, fjellfrøstjerne og sveltull (*C. flava*, *C. panicea*, *Eriophorum latifolium*, *E. wettsteinii*, *Parnassia palustris*, *S. selaginoides*, *Thalictrum alpinum*, *Trichophorum alpinum*). På oversida av (øst for) vegen er myra i sterk gjengroing med mye krattoppslag, mens områdene vest for vegen (størst areal) har lite krattoppslag og moderat tuedannelse. I nordvest er det inkludert et nokså stort areal som er identifisert ut fra ortofoto, og der myrene ser ut til å være ganske like de bakkemyrene som ble undersøkt i felt. Sørøst i lokaliteten ligger ei fin ekstremrik bakkemyr som er adskilt fra den største bakkemyra av et fattig eller ombrotroft myrmassiv (som er innenfor avgrensinga). Ei kraftlinje krysser lokaliteten, og i tillegg til vegen og hytta ved vegen er det ingen flere inngrep av betydning. I sør er det kort veg til innmarka på Sæteråsen, denne garden har vi fått opplyst er anlagt på tidligere slåttemyrer. En liten snipp av myra ligger innenfor Husvika og Vektarbotn naturreservat.

NT 25 Myr S for Bjørbekken

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 24.-25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 363,960

Hoh.: 475 m.

Verdivurdering: A

Dette er ei myr med ekstremrik mjukmatte- og fastmattevegetasjon som ble regna som en av de viktige slåttemyrene på Myrmo. Myra skiller seg fra de fleste andre slåttemyrene som er registrert i Nord-Trøndelag i 2011 ved å ha mest flatmyr og kun mindre areal bakkemyr, og delvis som en konsekvens av dette har den mer mjukmattevegetasjon enn de fleste andre lokaliteter. Her må vi ta forbehold om at myra ble undersøkt i etterkant av en periode med voldsomt regn, og det kan ha gitt inntrykk av at den er fuktigere enn den i realiteten er. Myra ligger på ei kalkåre, og vegetasjonen er ekstremrik. Dette vises både i feltsjiktet og botnsjiktet med forekomster av arter som breiull, piperensermose og rosetormose (*Eriophorum latifolium*, *Paludella squarrosa*, *Sphagnum warnstorffii*). Inventeringen ble gjort for seint på året til å få sett orkidéblomstringen, men myra skal ha en tett bestand av lilla-blomstrende orkidéer, mest nærliggende er da engmarihand og lappmarihand (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, *D. lapponica*). Gjengroingen er nokså sterk på denne produktive myra. I botnsjiktet danner særlig rosetormose store, lause og mjuke tuer, og dette vil etter hvert kunne gi en utvikling mot en fattigere vegetasjon. I sør og sørøst er det mye krattoppslag, mest med bjørk (*Betula*

pubescens), men også med lappvier, sølvvier og istervier (*Salix lapponum*, *S. glauca*, *S. pentandra*). På denne delen av myra står det flere gamle trær som nå er i ferd med å dø av elde, disse har stått her og dannet et åpent tresjikt mens myra ble slått. Ved skjøtsel av myra bør det gjenskapes et åpent tresjikt ved å ta vare på de gamleste og/eller største trærne. I sør er det en gradvis overgang til produktiv og rik engskog i Hudningslia. Denne myra har høyeste verdi som slåttemyr, og i tillegg ligger den i et område med stor variasjon i naturtyper, uvanlige naturtyper og store naturverdier, noe som ytterligere trekker verdien opp.

NT 26 Kjerrmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 363,960

Hoh.: 475 m.

Verdivurdering: B

Kjerrmyra er bare overfladisk undersøkt. Vegetasjonen er ekstremrik slik som på Myr S for Bjørbekken, men her er det slake bakkemyrer (grenser til flatmyr) med fastmattevegetasjon som dominerer. Floraen er temmelig lik den vi finner på Myr S for Bjørbekken. Kjerrmyra er produktiv og i klar gjengroing, og inntrykket er at gjengroingen har gått lenger her enn på Myr S for Bjørbekken. Skjøtsel er imidlertid fullt mulig å gjennomføre hvis det er ønskelig. Ei kraftlinje krysser myra men representerer ikke noe stort inngrep. Sør og vest for myra er det hogd en del skog, her kommer det nå opp mye småbjørk, og dette er med på å gi området ei noe "uryddig" framtoning. Det er nokså kort avstand til dyrkamark vest for myra.

NT 27 Hudningslia

F04 Bjørkeskog med høgstauder

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 366,957

Hoh.: 475-600 m.

Verdivurdering: A

Lokaliteten omfatter et stort område i Hudningslia med storvokst, gammel og lysåpen høgstaudebjørkeskog. Grensene i vest, sør og øst er trukket ut fra tolkingen av ortofoto, og er derfor usikre. I nord grenser lokaliteten til "Myr S for Bjørbekken" og "Kjerrmyra", og her er avgrensingen ganske god, men lenger øst er også nordgrensa trukket basert på ortofoto. I vest er Styggdalen brukt som grense, i sør er grensa for storvokst skog opp mot fjellet brukt, i øst er det områder med hogst som er anvendt, og i nord er det vegetasjonsgrenser mot myr eller mot Bjørbekken som er brukt. Bjørk (*Betula pubescens*) det dominerende treslaget i lia, andre treslag er gråolder, selje og rogn (*Alnus incana*, *Salix caprea*, *Sorbus aucuparia*). Feltsjiktet domineres av turt (*Cicerbita alpina*), andre arter er blant annet skogørkvein, skogstorkenebb, enghumleblom, myskegras, skogstjerneblom, ballblom og vendelrot (*Calamagrostis phragmitoides*, *Geranium sylvaticum*, *Geum rivale*, *Milium effusum*, *Stellaria nemorum*, *Trollius europaeus*, *Valeriana sambucifolia*). Jon Johansen (pers. medd.) opplyser at denne lia ble beita men ikke slått, og spor av den tradisjonelle bruken vises i den lysåpne skogen der det flere steder er ganske store glenner. Det er lite krattoppslag i Hudningslia. De eneste unntakene som er sett er der hvor gammelbjørka er hogd (nær Kjerrmyra), der spruter ungbjørka opp rundt stubbene. Dette viser at det er helt avgjørende å la de store, gamle trærne stå for å bevare egenarten i en slik engskog. Gjengroinga har så langt vist seg med en endring i feltsjiktet, der det nå er storvokste gras og høgstauder som dominerer, mens det i en beita eller slått engskog vil være mer av de lågvokste artene.

Trærne er gjennomgående storvokste og gamle, mange er i ferd med å råtne. Hakkespetthull ble sett flere steder, og vi antar at denne lia er et viktig leveområde for fugl som trives i gammel lauvskog. Dette må imidlertid undersøkes av ornitologer. Insektfaunaen og fungaen bør også undersøkes.

NT 28 Bjørbekken

E06 Viktig bekkedrag

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 358,963

Hoh.: 460-475 m.

Verdivurdering: A

Bjørbekken har Hudningslia som nedslagsfelt, og renner ut i Hudningselva sør for Sæteråsen. Bekken har en rekke verdier knytta til seg. Den renner gjennom et område med kalkberg, og går delvis i et underjordisk grottesystem. Den er derfor med på å forme karstlandskapet mellom Hudningslia og Hudningselva. Særlig i nedre deler meandrerer den gjennom et område med rik myr og skog, og her er det minst én, men antakelig to beverdemninger som lager dammer av betydelig størrelse. Beveren har nok hatt tilhold her i eldre tider også, på gammelnorsk er bever "bjórr", og på nynorsk er bjor og bever synonymt. Vass- og vasskantvegetasjonen i og langs bekken er ikke undersøkt nøye, men andemat (*Lemna minor*) fins. Det er de midtre delene av bekken som er oppsøkt.

NT 29 Krustakkslettet

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: -

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 379,956

Hoh.: 480-500 m.

Verdivurdering: C

Krustakkslettet er ikke oppsøkt, lokalitetsbeskrivelsen baserer seg på tolking av ortofoto. Denne myra er tatt med fordi den grenser til lokalitetene Hudningslia og Bjørbekken, og vi er ut fra navnet rimelig sikre på at dette er ei slåttemyr, samtidig som ortofoto viser ei myr med samme karakteristikk som andre slåttemyrer ved Myrmo. Myra ligger i grenseland mellom områder med bergartene kvartsitt, fyllitt og kalkstein. På bakgrunn av dette antar vi at vegetasjon og flora er rik slik som på de andre myrene i området. Krustakkslettet ser moderat gjengrodd ut, med noe krattoppslag i sør og tendenser til tuedannelse. Ei kraftlinje krysser myra. Lokaliteten er gitt verdi C fordi den er nokså liten samt at verdiene som slåttemyr ikke er bekreftet med feltobservasjoner.

Myrlandskap ved Vallervatnet i Hudningsdalen, Røyrvik

I Hudningsdalen er det mye slåttemyr, og inne ved Vallervatna lengst øst i dalen er det et stort område som ser ut til å ha vært viktig og mye brukt. Fra før er slåttemyrene Langslåtten (BN00027844) og Stormyra ved Renseelva (BN00027846) registrert her. Et stykke lenger sør ligger Midtidalen (BN00027831), ei slåttemyr ved Sidersjøelva. Ved feltarbeidet i 2011 ble myrene i området rundt Auster-Vallervatnet oppsøkt. De største myrene ligger i de nordvendte liene opp mot Middagsklumpen og Orklumpen, mens myrene nord for Auster-Vallervatnet opp mot Hiterberget er deler av et mosaikklandskap med mye skog. To av lokalitetene overlapper med lokaliteten Lybekkdalen (BN00027843), her foreslår vi å ta ut de aktuelle arealene fra den gamle lokaliteten Lybekkdalen. Fiskarstakkslettet og Hestforstakkslettet er to små (og dels gjengrodde) slåttemyrer inne ved Vallervatnet som ikke er oppsøkt, Hestforstakkslettet er en del av Lybekkdalen (BN00027843). På sørsida av dalen i retning Hudningsvatnet er det ytterligere en del slåttemyrer som ikke ble oppsøkt, for eksempel Sjurstakkslettet, Trestakkslettet, Storsteinstakkslettet og Lørdagsstakkslettet. Dette er små til middels store myrer som ser lite gjengrodde ut, og sannsynligvis har de lignende vegetasjon

som de kartlagte lokalitetene i området. Stormyra ved Renseelva og Langslåtten framstår som de viktigste slåttemyrene i området, både ut fra størrelse, gjengroingsstatus og artsdiversitet.

NT 30 Myrene ved Styggbekken

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 24.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 513,940

Hoh.: 535-650 m.

Verdivurdering: B

Helt inne ved svenskegrensa ligger disse store bakkemyrene i liene opp fra Auster-Vallervatnet mot Middagsklumpen. Styggbekken deler lokaliteten i to, og strengt tatt er dette to atskilte slåttemyrer. Vegetasjon og gjengroingssituasjon er imidlertid lik, og det er hensiktsmessig å se dette som én lokalitet. Intermediær fastmattevegetasjon er vanligst, men store arealer middelsrik vegetasjon fins også. I vestkant (øverst) på den vestre myra er det noe fattig fastmattemyr samt et lite område ekstremrik fastmatte. Bjørkeoppslaget på disse myrene er et særdeles godt eksempel på gjengroingsprosessen i tidligere slåttemyr. Små bjørker av ens størrelse vokser innover myra fra kantene, og noen steder vises dette som et tydelig belte med bjørkeoppslag mellom de åpne myrflatene og skogen på fastmark. Overflata på myra er stort sett slett og uten tuer, men gjengroinga vises gjennom mye førne (tørt gras) og låg dekning av moser. Den vestlige arten rome (*Narthecium ossifragum*) vokser sparsomt på den østre myra.

NT 31 Femstakkmyra og Styggmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 24.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 508,946

Hoh.: 550-665 m.

Verdivurdering: B

Lokaliteten omfatter den egentlige Femstakkmyra samt Styggmyra lenger opp i lia (sørvest for Femstakkmyra) og ei lita myr like nedenfor Femstakkmyra (nordøst for denne). Alle myrene er nokså bratte bakkemyrer med fastmatter der torva antakelig er nokså tynn.

Styggmyra har mest intermediær fastmattevegetasjon, og er i sterk gjengroing med kraftig oppslag av bjørk. Småbjørk vokser nå over hele myra, og det kan se ut til at bjørka finnes med tre relativt klare størrelsesklasser. På fastmark i kanten av myra og som enkelttrær ute på myra står utvokste og antatt gamle bjørker, disse er ofte 3-5 m høge. Ute på myra er det meste av bjørka rundt en meter høg, og disse ser ut til å være noen tiår gamle. I tillegg er det mye oppslag av unge bjørker som er rundt 30 cm høge. Grunneier opplyser at bjørkene her har skutt opp i løpet av de siste ca. 15 åra. Overflata på denne myra er ganske tuete, og dette sammen med krattoppslag tyder på at det er lenge siden det ble slått her. Årsakene til at bjørkene framstår som å høre til i slike separate størrelsesklasser kan skyldes samtidig spiring og etablering, men klimatiske faktorer som snødekke kan også være viktig.

På Femstakkmyra er middelsrik fastmattevegetasjon vanligst, men ekstremrik fastmatte med mye breiull (*Eriophorum latifolium*) dekker også mye areal. Dette er den rikeste myra blant de som er undersøkt i denne lia. Gjengroingen har også her kommet nokså langt, men det er markert mindre oppslag av bjørk og mindre tuer enn på Styggmyra. Den lille myra nedenfor Femstakkmyra ble ikke oppsøkt, men ser på ortofoto ut til å være lik Femstakkmyra.

NT 32 Loddomyra – Hiterberget

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 24.08.11

Kommune: Røyrvik
UTM: VM 517,954
Hoh.: 513-575 m.
Verdivurdering: B

Lokaliteten er en mosaikk av rike til fattige myrtyper og rik skogvegetasjon. Slåttemyrene fins her i smale myrdrag, og er enkeltvis små, men samla slåtteareal har vært betydelig. Skogen vokser på koller, hauger og i små ller, brutt opp av myrvegetasjon i forsenkningene. På tørr, baserik mark er lågurtskog vanlig, blåbærskog er også vanlig, og høgstaudeskog dominerer på fuktigere fastmark. I nord mot Hiterberget følger avgrensingen i stor grad grenser mellom slåttemyr (og av og til engskog) og ikke slåtte skog- og myrtyper. Mot Linnasslia og Loddomyra i sør er det inkludert skog og fattige myrarealer som ikke har vært slått, her finner vi slåttemyrene som nokså små enkeltmyrer. Områdene rundt oset til Linnasselve og opp mot Austerberget ble ikke oppsøkt, men her er det både myr, engskog og vasskantvegetasjon som nok har blitt utnyttet gjennom markaslåtten. Markaslåtten har satt spor gjennom navn (Loddomyra), og i tillegg er det funnet to stakkstenger på lokaliteten. Ei av disse stengene står på et myrparti nede ved fylkesveg 362, og vises godt når man kjører forbi. Den andre er på ei lita myr øst for Hiterberget. Den har falt ned, men kan fortsatt påvises.

Myrene er varierte, middelsrik og ekstremrik vegetasjon er vanligst, men intermediær, fattig og ombrotrof myr fins også. Slåttemyrene er knyttet til de rikeste myrtypene, og de fineste finner vi på myra med knekt stakkstang samt på Loddomyra og ned mot Linnasselve. Floraen er i hovedtrekk som på lokalitetene på sørsida av dalen, men det er større andel rik vegetasjon her i nord. Bakkemyr med varierende, men ofte stor helning er dominerende, noen steder fins flatmyr og strengmyr, og de ombrotrofe myrene er planmyrer. Myrene er mer tuete her enn på nordsida av dalen, men det er mindre krattoppslag, og alt i alt er gjengroingssituasjonen ganske lik.

NT 33 Oksstakkslettet

D02 Slåtte- og beitemyr
Oppsøkt: AL 24.08.11
Kommune: Røyrvik
UTM: VM 520,962
Hoh.: 570-610 m.
Verdivurdering: B

Oksstakkslettet er ei fin og nokså vel avgrensa slåttemyr på åsen mellom Lybekkdalen og Auster-Vallervatnet. Myra er den største, sammenhengende slåttemyra som ble undersøkt nord for Auster-Vallervatnet. Middelsrik og ekstremrik fastmattevegetasjon (bakkemyr) er dominerende, men et par steder er det partier med strenger og flarker/myrhull. Overflata på myra er nokså slett, og krattoppslaget (mest bjørk) er middels kraftig.

Slåttemyrer ved Gjersvika, Røyrvik

Området sør for Gjersvikbukta og opp mot Stormyra og fylkesveg 363 ble oppsøkt 25.08. 2011. Rundt Vestre Gjersviksætra er det dyrket opp en del areal på tidligere slåttemyrer, dette gjelder blant annet deler av Nyvikmyra. Det er imidlertid fortsatt store myrarealer her, også slåttemyrer. Selve Stormyra ble bare sett på avstand, den har i hvert fall noe rik vegetasjon, men har også mye fattig og antakelig ombrotrof vegetasjon. Verdien som slåttemyr bedømmes som nokså beskjedne. Myra har tendenser til strengdannelse, men det finnes bedre utvikla strengmyrer i området. Omtrent 4 km sør for Gjersvika er det tidligere registrert et stort slåttemyrkompleks på begge sider av fylkesvegen (Myrer ved Røyrvatnet BN00027826). Myr SØ for Vestre Gjersviksætra er den beste av de undersøkte myrene ved Gjersvika, og har klart større kvaliteter som slåttemyr enn Myrer ved Røyrvatnet. På ortofoto ser vi at det er flere myrer i Gjersvikaområdet som kan ha verdi som slåttemyr, særlig sørvest for Nyvikmyra (Båsgrubba) samt øst for fylkesvegen vis-à-vis Stormyra og Nyvikmyra.

NT 34 Myr SØ for Vestre Gjersviksætra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 234,919

Hoh.: 435-450 m.

Verdivurdering: A

Dette er ei bakkemyr med middels til stor helning og ekstremrik fastmattevegetasjon. Myra er tidligere slått (Tanja Staldvik pers. medd.), og dette er tydelig å se på myra også i dag. Det er lite krattoppslag, og myroverflata er slett og så godt som uten tuedannelse. Skjøtsel kan derfor settes i gang uten særlig store kostnader forbundet med rydding. Sentralt på myra er en stor rikkilde som ser stabil ut, og nedenfor denne er et markert kildesig. En bekk krysser myra i vest, og det er den delen av myra øst for bekken som er mest aktuell. Vest for bekken er det et fattig myrparti og et område med rik, men gjengroende myrkantvegetasjon. Myra har mange rikmyrarter, av særlig interesse er en god forekomst av den noe vestlige arten engstarr (*Carex hostiana*). Arten er tidligere kjent fra innsamlinger i Gjersvika-området og lenger sør langs Tunnsjøen mot Stallvika, men er ikke vanlig i Røyrvik. Dette er en av de beste slåttemyrene som er registrert i Røyrvik; artsrik vegetasjon, lite gjengroing og enkel adkomst gjør den til en god kandidat for skjøtsel.

NT 35 Nyvikmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 25.08.11

Kommune: Røyrvik

UTM: VM 235,916

Hoh.: 450-465 m.

Verdivurdering: C

Nyvikmyra sørøst for oppdyrkingsområdet er åpenbart ei tidligere slåtte- myr, men denne ble bare kort besiktiget. Vegetasjonen er middelsrik og intermediær, og markant mindre rik enn på Myr SØ for Vestre Gjersviksætra som ligger like nord for Nyvikmyra. Deler av myra har tendenser til dannelse av strenger og flarker. Nyvikmyra har noe krattoppslag, men er fortsatt slett og med lite tuer. Arealet på den delen som ikke er oppdyrka er fortsatt stort. Myra har isolert sett lokal verdi som slåtte- myr, men inngår i et slåtte- myrkompleks med større verdi.

Slåttemyrer på Sandnes, Lierne

I åsene over garden Sandnes ved Tunnsjøen ble det oppsøkt en del slåtte- myrer 26.08. 2011. Dette er et landskap med mer skog enn myr, og de aktuelle myrene ligger atskilt. Vegetasjonen er mange steder rik (både skog- og myrvegetasjon), og det er bare to km i luftlinje fra Bustamyra til en lokalitet med marisko (*Cypripedium calceolus*) i Rundhaugen.

NT 36 Bustamyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 26.08.11

Kommune: Lierne

UTM: VM 326,725

Hoh.: 435-460 m.

Verdivurdering: B

Bustamyra er nærmest prototypen på ei god trøndersk slåtte- myr, slak bakkemyr (tildels flatmyr) med ekstremrik fastmattevegetasjon dominerer. Noen arter: gulstarr, lappmarihand, breiull og stortveblad (*Carex flava*, *Dactylorhiza lapponica*, *Eriophorum latifolium*, *Listera ovata*). Myra er åpen, med slett

overflate, så godt som uten krattoppslag, men med en del førne (dødt gras). Det er imidlertid uvanlig å se ei slåttemyr som er så lite gjengrodd. Negativt for lokaliteten er at den er nokså mye berørt av inngrep. Tvers over myra går en veg som har tatt en del myrareal, og ei stor grøft går inn parallelt med vegen i vestkant på den øvre delen av myra. Myras hydrologi virker imidlertid å være stort sett intakt. Vest og nordvest for lokaliteten er det grøfta et nokså stort areal, men dette berører ikke Bustamyra direkte. I tilknytning til vegen er det en del krattoppslag som kan være aktuelt å fjerne ved en eventuell skjøtsel. Det ble funnet to stående stakkstenger på Bustamyra, og deler av vern mot rein og elg står også igjen rundt stakkstengene. I tillegg ble to stakkstenger som har falt ned påvist. Øst for vegen er det også slåttemyrer med stående stakkstenger, men disse har gjennomgående fattigere vegetasjon enn Bustamyra.

NT 37 Nørdrestakkslætta

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 26.08.11

Kommune: Lierne

UTM: VM 332,780

Hoh.: 510-530 m.

Verdivurdering: A

Nørdrestakkslætta har størst verdi av slåttemyrene ved Sandnes. Ekstremrik fastmatte-bakkemyr er dominerende, og i tillegg er det noen meget sterke rikkilder som gir opphav til en markert kildebekk. Kildene springer fram ved foten av ei bratt skogli som avgrenser lokaliteten i øst, og de har isolert sett verdi B som naturtype "kilde og kildebekk under skoggrensen". Det er imidlertid naturlig å se dem som en del av det helhetlige hydrologiske systemet på lokaliteten. Myrflata på Nørdrestakkslætta er lite gjengrodd, og myroverflata er slett. Ei høg stakkstang står enda og vitner om tidligere slått, og rundt stanga er det rester av vern mot rein og elg slik som på Bustamyra. Noen arter i myrvegetasjon: svarttopp, gulstarr, gulstarr x engstarr (hybrid), engstarr, engmarihand, lappmarihand, breiull, stortveblad, dvergjamne, fjellfrøstjerne og myrsaulauk (*Bartsia alpina*, *Carex flava*, *C. flava* x *hostiana*, *C. hostiana*, *Dactylorhiza incarnata* ssp. *incarnata*, *D. lapponica*, *Eriophorum latifolium*, *Listera ovata*, *Selaginella selaginoides*, *Thalictrum alpinum*, *Triglochin palustris*). Skogen i lia øst for Nørdrestakkslætta er meget rik, med vekselvis lågurt- og høgstaudesamfunn i feltsjiktet. Taggbregne (*Polystichum lonchitis*) er en rikindikator i denne lia. Vegetasjonen er særlig rik i overgangen mellom myra og skogen, og her ble reinrose (*Dryas octopetala*) funnet på et 3,5 x 2,5 m stort område i lågvokst myrkantvegetasjon. Dette voksestedet for reinrose er økologisk svært likt et voksested for arten i Tågdalen naturreservat (Surnadal kommune). For begge disse forekomstene er det nok snakk om etablering fra et enkelt frø som tilfeldigvis har landet på et gunstig sted utenfor det som er artens primære habitat. De økologiske forholdene har disse fellestrekkene: svært baserikt, antakelig fuktig i perioder, relativt langvarig snødekke og låg produktivitet (kan skyldes lite fosfor). Følgearter for reinrose på Nørdrestakkslætta er hårstarr, slirestarr, grønnkurle, krekling, mjøduert, skogstorkenebb, hengeaks, blåtopp, jåblom, kranskonvall, tepperot, tågebær, lauvtistel, gullris, rogn, bjønnbrodd, blokkebær, tyttebær og fjellfiol (*Carex capillaris*, *C. vaginata*, *Coeloglossum viride*, *Empetrum nigrum*, *Filipendula ulmaria*, *Geranium sylvaticum*, *Melica nutans*, *Molinia caerulea*, *Parnassia palustris*, *Polygonatum verticillatum*, *Potentilla erecta*, *Rubus saxatilis*, *Saussurea alpina*, *Solidago virgaurea*, *Sorbus aucuparia*, *Tofieldia pusilla*, *Vaccinium uliginosum*, *V. vitis-idaea*, *Viola biflora*). Dette er et artsutvalg som i og for seg ikke er uventa i en rik myrkant der både noen av "myrartene" og "skogartene" møtes og kan vokse side om side, men eksklusivt er det uten tvil.

NT 38 Flatmyra

D02 Slåtte- og beitemyr

Oppsøkt: AL 26.08.11

Kommune: Lierne

UTM: VM 337,771

Hoh.: 520-535 m.

Verdivurdering: C

Flatmyra er fattig i sørøst, men blir gradvis rikere lenger nord og vest. Innenfor avgrensinga er vegetasjonen på (myrmassivtypen) flatmyr intermediær og middelsrik, mens bakkemyrvegetasjonen i myrhalsene rundt den åpne myrflata er middelsrik og ekstremrik. Rikest er vegetasjonen vest i lokaliteten, og spesielt artsrikt er et myrkantparti med lågproduktiv, tynn torv. Langs bekken er det et område med produktiv vegetasjon der feltsjiktet ligner det vi finner i høgstaudekog. Noen arter: hårstarr, gulstarr, grønnskurle, breiull, brudespore, gulsildre og ballblom (*Carex capillaris*, *C. flava*, *Coeloglossum viride*, *Eriophorum latifolium*, *Gymnadenia conopsea*, *Saxifrag aizodes*, *Trollius europaeus*). Den vestlige arten rome (*Narthecium ossifragum*) vokser også her. Rødlistearten kvitkurle (*Pseudorchis* cf. *albida* NT) er observert på Flatmyra av Erlend Resell (pers. medd.). Inventeringen foregikk for seint på året til å se arten i blomst, men blader som stemmer med kvitkurleslekta ble sett i kanten mellom myr og fastmark øst på Flatmyra. For å skille kvitkurle og fjellkvitkurle bør forekomsten undersøkes under blomstringa.

3 Litteratur

- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. 2. utgave 2006, oppdatert 2007. – DN-håndbok 13: flere pag., 11 vedlegg.
- Elven, R. (red.) 2005. Johannes Lid og Dagny Tande Lid. Norsk flora. 7. utgåve. – Samlaget, Oslo. 1230 s.
- Fremstad, E. 1997. Vegetasjonstyper i Norge. – NINA Temahefte 12: 1-279.
- Frisvoll, A.A., Elvebakk, A., Flatberg, K.I. & Økland, R.H. 1995. Sjekkliste over norske mosar. Vitskapleg og norsk namneverk. – NINA Temahefte 4: 1-104.
- Høitomt, T. & Lyngstad, A. 2011. Naturtypekartlegging i Kvamsfjellet, Steinkjer kommune – kalkskog og slåttemyr. – BioFokus-rapport 2011-34: 1-51, 5 vedlegg.
- Lyngstad, A., Bratli, H., Rønning, G. & Aune, E.I. 2007. Naturtypekartlegging i Røyrvik kommune. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot Ser. 2007-1: 1-43.
- Lyngstad, A. 2011. Kartlegging av vegetasjon og skjøtselsplan for slåttemyr i landskapet vest for Rosåsen i Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot. Ser. Manuskript desember 2011.
- Moen A. 1998. Nasjonalatlas for Norge. Vegetasjon. – Statens kartverk, Hønefoss. 199 s.
- Moen, A. & medarbeidere 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. – K. Norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1983-1: 1-160.
- Moen, A., Lyngstad, A., Nilsen, L.S. & Øien, D.-I. 2006. Kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap i Midt-Norge. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 2006-3: 1-98.
- Moen, A. & Nilsen, L.S. 2005. Botaniske verneverdier for slåttemyr og forslag til skjøtsel av kulturlandskap vest for Rosåsen, Høylandet. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. bot Ser. 2005-4: 1-23.
- Roberts, D. 1997. Geologisk kart over Norge. Berggrunnsgeologisk kart GRONG, M 1 : 250 000. – Norges geologiske undersøkelse. 1 kart.
- Romstad, H. 2002. Skjøtselsplan for gammel kulturmark på Romstad. Gnr 101 Bnr 1. Høylandet. – Upubl. manuskript til Høgskolen i Sogn og Fjordane. 43 s.

ISBN 978-82-7126-937-1
ISSN 0804-0079